II

(Aktai, kurių skelbti neprivaloma)

KOMISIJA

KOMISIJOS SPRENDIMAS

2004 m. lapkričio 10 d.

dėl Vokietijos pagalbos bankui „Landesbank Berlin – Girozentrale“

(pranešta dokumentu Nr. C(2004) 3924)

(Tik tekstas vokiečių kalba yra autentiškas)

(Tekstas svarbus EEE)

(2006/736/EB)

EUROPOS BENDRIJŲ KOMISIJA ,

atsižvelgdama į Europos bendrijos steigimo sutartį, ypač į jos 88 straipsnio 2 dalies 1 pastraipą,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos ekonominės erdvės, ypač į 62 straipsnio 1 dalies a punktą,

pakvietusi valstybę narę ir kitas suinteresuotąsias šalis pateikti savo nuomonę [1] pagal minėtas nuostatas ir atsižvelgdama į jų pastabas,

kadangi:

I. PROCEDŪRA

(1) Procedūros objektas yra Berlyno būsto statybos kredito įstaigos *Wohnungsbau–Kreditanstalt Berlin* kartu su jos turtu perkėlimas į banką *Landesbank Berlin – Girozentrale*, kurį atliko Berlyno žemė (*Land Berlin*). Procedūra siejasi su kitomis šešiomis procedūromis prieš Vokietiją dėl turto perkėlimo į žemių bankus, ypač į *Westdeutsche Landesbank Girozentrale* (toliau – *WestLB*).

(2) Komisija 1993 m. sausio 12 d. pateikė Vokietijai prašymą suteikti informacijos apie *WestLB* kapitalo padidinimą, integruojant į jį Būsto statybos rėmimo įstaigą (*Wohnungsbauförderungsanstalt*, toliau – *Wfa*), taip pat apie kitų Vokietijos žemių bankų panašų nuosavų lėšų padidinimą. Vokietija pateikė Komisijai savo atsakomuosius 1993 m. kovo ir tų pačių metų rugsėjo raštus, kuriuose aprašė Berlyno būsto statybos kredito įstaigos *Wohnungsbau-Kreditanstalt Berlin* perkėlimą į banką *Landesbank Berlin – Girozentrale*. Komisija 1993 m. lapkričio ir tų pačių metų gruodžio raštais paprašė suteikti daugiau informacijos, ir Vokietija ją pateikė 1994 m. kovo raštu. Pirmajame iš dviejų minėtų prašymų suteikti informacijos Berlynas buvo aiškiai nurodytas.

(3) 1994 m. gegužės 31 d. ir tų pačių metų gruodžio 21 d. raštais *Vokietijos bankų asociacija* (*Bundesverband deutscher Banken e.V.*, toliau – *BdB*), kuri atstovauja privatiems bankams ir turi buveinę Vokietijoje, pranešė Komisijai, kad nuo 1992 m. gruodžio 31 d. buvo perkelta Berlyno būsto statybos kredito įstaiga *Wohnungsbau–Kreditanstalt Berlin* (toliau – *WBK*) kartu su savo turtu į banką *Landesbank Berlin – Girozentrale*, o kartu *WBK* uždaviniai perėjo į prieš tai įsteigtą ir kaip banko *Landesbank Berlin* skyrių valdomą banką *Investitionsbank Berlin* (toliau – *IBB*). *BdB* įžvelgė, kad su tuo susijęs banko *Landesbank Berlin* nuosavų lėšų padidinimas iškreips konkurenciją jo naudai, nes nebuvo susitarta dėl už tai teikiamo atlygio, kuris atitiktų rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančio finansuotojo principą. Todėl savo antruoju minėtuoju raštu *BdB* įteikė Komisijai oficialų skundą ir paragino ją pradėti prieš Vokietiją procedūrą pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 93 straipsnio 2 dalį (dabar 88 straipsnio 2 dalį). Skundas buvo susietas taip pat ir su panašiu turto perkėlimu bankų *Westdeutsche Landesbank*, *Norddeutsche Landesbank*, *Landesbank Schleswig–Holstein*, *Hamburger Landesbank* bei *Bayerische Landesbank* naudai. 1995 m. vasarį ir kovą bei 1996 m. gruodį prie skundo prisidėjo dar keletas *BdB* bankų.

[1] OL C 239, 2002 10 4, p. 12.

(4) Komisija pirmiausia ištyrė turto perkėlimą į *WestLB*. Savo Sprendimu 2000/392/EB ([2]) ji pagaliau 1999 m. pareiškė, kad skirtumas tarp mokėto atlygio ir įprastos rinkoje kapitalo grąžos yra nesuderinama su bendrąja rinka pagalbos priemonė, todėl buvo pareikalauta pagalbą grąžinti. Šį sprendimą Europos Bendrijų Pirmosios instancijos teismas 2003 m. kovo 6 d. nutartimi ([3]) panaikino dėl nepakankamo dviejų elementų atlygio dydžiui nustatyti pagrindimo, bet apskritai jį patvirtino. Kartu su šiuo sprendimu Komisija paskelbė naują sprendimą, kuriame atsižvelgė į teismo kritikuotus punktus ir kartu supažindino su skundo pateikėjos bei visų septynių suinteresuotųjų procedūra žemių bankų tarpusavio susitarimu.

(5) Komisija 1999 m. rugsėjo 1 d. padavė Vokietijai prašymą pateikti informaciją, susijusią su turto perkėlimu į kitus žemių bankus, tarp jų ir banką *Landesbank Berlin* (toliau – *LBB*).

(6) Vokietija, atsakydama į tai, 1999 m. gruodžio 8 d. raštu nusiuntė Komisijai informaciją apie *WBK* perkėlimą į banką *Landesbank Berlin*, o Komisijai paprašius, 2001 m. sausio 22 d. raštu informaciją papildė. Be to, Vokietijos ir Komisijos atstovai apsvarstė turto perkėlimo problemą ir galimą pareikalavimą grąžinti bet kokią pagalbą, susijusią su restruktūrizacijos pagalba, teikiama bankui *Bankgesellschaft Berlin AG* (*BGB*), kuriam bankas *Landesbank Berlin* priklauso nuo 1994 m.

(7) 2002 m. liepos 2 d. raštu Komisija pranešė Vokietijai apie savo sprendimą pradėti procedūrą dėl pagalbos pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 88 straipsnio 2 dalį.

(8) Komisijai paprašius ir pratęsus atsakymo terminus, Vokietija 2002 m. rugsėjo 9 d. raštu pateikė savo pastabas ir papildomą informaciją. Kiti klausimai buvo sprendžiami per 2002 m. rugsėjo 27 d. susitikimus su Vokietijos atstovais.

(9) Komisijos sprendimas pradėti procedūrą buvo paskelbtas 2002 m. spalio 4 d. *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* ([4]). Jame Komisija paragino kitas suinteresuotąsias šalis pareikšti savo nuomonę. Ji gavo vieno konkurento ir *BdB* pastabas, kurias Komisija 2002 m lapkritį perdavė Vokietijai, kad pastaroji pareikštų savo nuomonę. 2002 m. gruodžio 16 d. raštu Vokietija pateikė Komisijai savo atsakymą.

(10) Komisijai paprašius, Vokietija savo 2003 m. sausio 22 d. ir 27 d. bei tų pačių metų vasario 28 d. ir rugpjūčio 19 d. raštais pateikė ir kitus duomenis dėl galimos pagalbos.

(11) 2004 m. vasario 18 d. sprendimu Komisija patvirtino restruktūrizacijos pagalbą banko *Bankgesellschaft Berlin AG* naudai, kuriai priklauso ir *LBB*. Šis sprendimas siejosi ir su 2002 m. gruodžio 23 d. Berlyno žemės ir *BGB* tarpusavio susitarimu dėl Berlyno žemės galimų skolos grąžinimo pretenzijų, kylančių iš pagalbos tikrinimo procedūrų, tvarkymo (*Vereinbarung über die Behandlung eventueller Rückzahlungsansprüche des Landes Berlin aus dem hier vorliegenden Beihilfeprüfverfahren* – „*Rückzahlungsvereinbarung*“), o pagalba jame buvo įvertinta kaip restruktūrizacijos pagalba ([5]).

(12) Komisija 2004 m. balandžio 7 d. raštu paprašė Vokietijos pateikti daugiau informacijos, ir Vokietija savo 2004 m. birželio 1, 2 ir 28 d. raštais pateikė atsakymus.

(13) Nuo 2004 m. rugpjūčio 31 d. bankas *Investitionsbank Berlin* (buvęs *WBK*) buvo atskirtas nuo *LBB* turto. Su tuo susijusią įstatymų ir taisyklių detalią dokumentaciją Vokietija 2004 m. rugpjūčio 25 d. perdavė Komisijai.

(14) Vokietija perdavė 2004 m. rugsėjo 27 d. tarpusavio susitarimo tarp skundo pateikėjos *BdB*, Berlyno žemės ir banko *Landesbank Berlin* projektą, kurio pasirašytą tekstą Komisija gavo 2004 m. spalio 8 d. Susitarime aptartas tinkamas atlygis už 1993 m. sausio 1 d. perkeltas turto dalis į *LBB*. Be šio Susitarimo, dar ir kitais penkiais atvejais buvo sudaryti tarpusavio susitarimai dėl turto perkėlimo į žemių bankus ir tie susitarimai buvo perduoti Komisijai.

II. IŠSAMUS PRIEMONĖS APRAŠAS

1. *BANKAS LANDESBANK BERLIN– GIROZENTRALE (LBB)*

(15) *LBB* buvo įsteigtas 1990 m. ir į jį tuo pačiu metu teisių perėmimo būdu perkelta tuometinė Vakarų Berlyno taupomoji kasa *Sparkasse der Stadt Berlin West*. Po gana trumpo laiko lygiai taip pat buvo perkelta į *LBB* ir taupomoji kasa *Sparkasse der Stadt Berlin* iš rytinės Berlyno miesto dalies. Nuo tada taupomųjų kasų įstaiga Berlyno mieste yra kaip atskirtas, juridiškai nesavarankiškas *LBB* skyrius, kurio pavadinimas yra „*Berliner Sparkasse*“.

(16) *LBB* yra viešosios teisės įstaiga, kurios garantas yra Berlyno žemė. *WBK* turto perkėlimo metu 1992 m. pabaigoje *LBB* šimtaprocentinė savininkė buvo Berlyno žemė. *LBB* balansinė suma buvo maždaug 85 mlrd. Vokietijos markių. Banke dirbo beveik 7 000 darbuotojų. *LBB* buvo universalus bankas, savo veiklą plėtojantis privačių ir įmonių klientų aptarnavimo (*Retailbanking*), nekilnojamojo turto finansavimo ir viešųjų (valstybės ir savivaldos įstaigų) aptarnavimo sektoriuose. Ji atliko taip pat ir tarptautines bankines operacijas. 1992 m. Berlyno taupomosios kasos *Berliner Sparkasse* vykdoma veikla privačių ir įmonių klientų aptarnavimo (*Retailbanking*) sektoriuje buvo pagrindinė *LBB* veiklos sritis.

([2]) OL L 150, 2000 6 23, p. 1.
([3]) Rink. 2003, p. II-435.
([4]) OL C 239, 2002 10 4, p. 12.
([5]) Komisijos sprendimo dėl restruktūrizavimo pagalbos suteikimo bankui *Bankgesellschaft Berlin AG* (Oficialiajame leidinyje dar neskelbtas) 32 punktas ir toliau bei 141 punktas.

(17) Nuo 1994 m. *LBB* priklauso *BGB* koncerno vadinamajai „įstaigų grupei“ („*Institutsgruppe*“), kuri buvo įsteigta tais pačiais metais susijungus kelioms, tada dar Berlyno žemės kontroliuojamoms kredito įstaigoms. *BGB*, kaip holdingo bendrovė, su 75 % netipinių neskelbiamųjų turto dalių nuo 1994 m. dalyvauja *LBB* – išskyrus centrinę Žemės įstaigą *IBB* – turto valdyme ir pelno pasiskirstyme. Perleidus Žemės, kaip banko garanto, teises į pelną bankui *BGB*, jis tapo 1998 m. vieninteliu šimtaprocentiniu banko savininku. *BGB* koncerno balansinė suma 2001 m. buvo beveik 190 mlrd. eurų, 2002 m. – maždaug 175 mlrd. eurų ir 2003 m. – maždaug 153 mlrd. eurų. *LBB* balansinė suma siekė apie 87 mlrd. eurų 2001 m., apie 85 mlrd. eurų 2002 m. ir apie 93 mlrd. eurų 2003 m. Berlyno žemė *BGB* banke šiuo metu turi maždaug 81 % turto dalių (akcijų). Kiti savininkai yra *Norddeutsche Landesbank*, valdantis maždaug 11 % dalių, ir bendrovė *Gothaer Finanzholding AG* (Parion draudimo grupė „*Parion Versicherungsgruppe*“), valdanti apie 2 %. Maždaug 6 % dalių priklauso smulkiesiems savininkams.

(18) *BGB* 2001 m. iš esmės dėl buvusių rizikingų nekilnojamojo turto sandorių staiga atsidūrė krizėje ir dėl nepakankamo nuosavų lėšų ir pagrindinio kapitalo koeficientų bankų priežiūros teisniu požiūriu gavo iš Vokietijos kreditų priežiūros valdybos *Bundesaufsichtsamt für Kreditwesen* (*BAKred*, dabar *BAFin*) ([6]) įspėjimą. Netrukus po įspėjimo 2001 m. rugpjūtį *BGB* gavo 2 mlrd. eurų dydžio kapitalo injekciją, iš tos sumos apie 1,8 mlrd. eurų – iš Berlyno žemės, ką Komisija iš pradžių patvirtino kaip trumpalaikę gelbėjimo pagalbą (*Rettungsbeihilfe*). Iškilus naujiems pavojams, *BGB* iš Berlyno žemės gaudavo vis naują pagalbą, apie kurią kartu su kapitalo investicija buvo Komisijai pranešama kaip apie restruktūrizacijos priemones, ir Komisija ją nuodugniai patikrindavo ([7]).

(19) 2004 m. vasario 18 d. Komisija baigė tikrinimo procedūrą ir patvirtino pagalbą, kuri iš viso siekė maždaug 9,7 mlrd. eurų. Šis sprendimas, be kapitalo investicijos ir vadinamajame rizikos atskyrime (*Risikoabschirmung*) apibendrintų perspektyvinių garantijų, apėmė taip pat ir 2002 m. gruodžio 23 d. Berlyno žemės ir BGB tarpusavio susitarimą dėl Berlyno žemės galimų skolos grąžinimo pretenzijų, kylančių iš pagalbos tikrinimo procedūrų, tvarkymo (*Vereinbarung über die Behandlung eventueller Rückzahlungsansprüche des Landes Berlin aus dem hier vorliegenden Beihilfeprüfverfahren* – „*Rückzahlungsvereinbarung*“) ([8]).

(20) Per tikrinimo procedūrą Komisijai nusprendus pareikalauti grąžinti pagalbos elementą, šis susitarimas reguliuoja Berlyno žemės įsipareigojimą suteikti bankui sanavimo paramą, kaip indėlį, tokio dydžio, kokio prireiktų, kad būtų išvengta susitarime įvardytų per mažų kapitalo kvotų *LBB* ir (arba) *BGB* koncerne dėl grėsmės pareikalavus grąžinti pagalbos elementą ([9]). Tokia priemonė 2002 m. dėl didelės rizikos, kad gali būti pareikalauta grąžinti sumą *BGB* koncerno pelningumui atkurti, buvo laikoma reikalinga. Tikslios ekonominės šios priemonės vertės pagal sprendimą dėl *BGB* (*BGB-Entscheidung*) nustatyti nebuvo galima, nes ši patikrinimo procedūra dar nebuvo baigta. Įvertinus restruktūrizacijos pagalbą konkurencijos požiūriu ir ypač atsižvelgus į Vokietijos atsakomąją priemonę – siūlymą mažinti rinką, buvo apskaičiuota teorinė viršutinė šios priemonės riba – 1,8 mlrd. eurų.

(21) Apibendrinant reikėtų pastebėti, kad Susitarimas dėl skolos grąžinimo (*Rückzahlungsvereinbarung*) tokio dydžio kaip Vokietijos atsakomoji priemonė buvo traktuojama kaip tolesnė pagalba *BGB* koncernui, nors šio Susitarimo taikymas tuo atveju, jei Komisija pareikalautų grąžinti pagalbos elementą ir dėl to sumažėtų Susitarime įvardytos kapitalo kvotos, yra gana ribotas.

2. *WBK PERKĖLIMAS Į LBB*

(22) Restruktūrizuojant Berlyno bankų skyrių, kuris galiausiai 1994 m. įsijungė į *BGB* grupę (*BGB-Gruppe*), pirmiausia 1990 m. buvo įsteigta *LBB*, į kurį buvo perkeltos taupomosios kasos *Sparkassen* – pirmiausia iš Vakarų, o vėliau ir iš Rytų Berlyno. Kitu žingsniu Žemė 1992 m. nutarė įsteigti *IBB*, kaip organizaciniu ir ekonominiu požiūriu savarankišką, tačiau neteisnią viešosios teisės įstaigą *LBB*, ir centrinę Žemės rėmimo įstaigą (*zentrales Förderinstitut des Landes*). *WBK* iki tol buvo savarankiška viešosios teisės įstaiga, kurios garantas buvo Berlyno žemė. Jai priklausė bendram visuomenės labui skirtas uždavinys – aprūpinti gyventojus gyvenamuoju būstu ir padėti jį išlaikyti. *WBK* su savo uždaviniais nuo šiol turėjo pereiti į *IBB*, kuri uždavinius dar išplėtė, pvz., infrastruktūros ir aplinkosaugos srityje. Sandoris buvo atliktas 1992 m. gruodžio 31 d., ir *WBK* su visu savo turtu teisių perėmimo būdu buvo perkelta į *LBB*.

(23) Perkeliant turtą, pagrindinis *LBB* kapitalas (Grundkapital) buvo padidintas tuometiniu *WBK* pagrindiniu kapitalu, t. y. 187,5 mln. Vokietijos markių suma. Ši suma nuo tada nėra *IBB* turtas. *WBK* pelno rezervai 1992 m. gruodžio 31 d. sudarė iki 1,9058 mlrd. Vokietijos markių. Šis *WBK* pelno rezervas buvo ir yra buhalterijoje fiksuojamas kaip tikslinis rezervas.

(24) *BAKred* 1992 m. gruodžio 31 d. patvirtino 3,127714 mlrd. Vokietijos markių sumą *LBB* garantiniu nuosavu kapitalu, ir tai reiškė kapitalo padidinimą 1,902714 mlrd. Vokietijos markių suma. Patvirtindama *BAKred* traktavo *WBK* pagrindinio kapitalo padidinimą 187,5 mln. Vokietijos markių suma ir pelno rezervus be 1992 m. perviršio. Kiekvienais

([6]) Nuo 2002 m. gegužės 1 d., susijungus bankų, draudimo ir biržų įstaigoms, vadinama *Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht* (*BAFin*).

([7]) OL C 141, 2002 6 14, p. 2.

([8]) Komisijos sprendimo dėl restruktūrizavimo pagalbos suteikimo bankui *Bankgesellschaft Berlin AG* (Oficialiajame leidinyje dar neskelbtas) 32 punktas ir toliau bei 141 punktas.

([9]) Komisijos sprendimo dėl restruktūrizavimo pagalbos suteikimo bankui *Bankgesellschaft Berlin AG* (Oficialiajame leidinyje dar neskelbtas) 32 punktas ir toliau bei 141 punktas.

metais nuolat didėjo *IBB* garantinis nuosavas kapitalas, fiksuojamas kaip tikslinis rezervas.

3. *KAPITALO REIKALAVIMAI PAGAL NUOSAVŲ LĖŠŲ DIREKTYVĄ IR MOKUMO DIREKTYVĄ*

(25) Pagal 1989 m. gruodžio 18 d. Tarybos direktyvą 89/647/EEB ([10]) dėl kredito įstaigų mokumo koeficiento (toliau – *Mokumo direktyva*) ir pagal 1989 m. balandžio 17 d. Tarybos direktyvą 89/299/EEB ([11]) dėl kredito įstaigų nuosavų lėšų (toliau – *Nuosavų lėšų direktyva*), kurių pagrindu 1993 m. ketvirtąjį kartą buvo atnaujintas Kreditų įstatymas (*Kreditwesengesetz – KWG*), bankai privalo turėti garantinio kapitalo ne mažiau kaip 8 % savo pagal riziką įvertintų aktyvų. Iš jų mažiausiai 4 procentinius punktus turi sudaryti vadinamasis pagrindinis kapitalas („1 klasės“ kapitalas), apimantis kapitalo sudedamąsias dalis, kuriomis kredito įstaiga disponuoja neribotai ir tiesiogiai, kad padengtų riziką ir nuostolius, vos tik jiems atsiradus. Pagrindinis kapitalas yra labai svarbus bendram banko apsirūpinimui nuosavomis lėšomis bankų priežiūros teisiniu požiūriu, nes papildomas kapitalas („2 klasės“ kapitalas) yra pripažįstamas tik tokio dydžio, kurį bankas turi kaip pagrindinį kapitalą banko rizikingiems sandoriams paremti. Pagal ketvirtąjį Kreditų įstatymo (*Kreditwesengesetz – KWG*) atnaujinimą Vokietijos bankai iki 1993 m. birželio 30 d. turėjo savo garantinio kapitalo struktūrą sutvarkyti taip, kad atitiktų naujus reikalavimus.

4. *TURTO PERKĖLIMO POVEIKIS LBB NUOSAVO KAPITALO STRUKTŪRAI*

(26) Vokietijos požiūriu, naujos taisyklės *WBK* perkėlimui į *LBB* nebuvo pagrindinė dingstis, nes *LBB* atitiko naujus nuosavo kapitalo reikalavimus ir be *WBK* pelno rezervo. Tačiau praėjusio šimtmečio paskutinio dešimtmečio pradžios augimo šuolis, ypač Berlyne dėl Vokietijos susijungimo, finansų sektoriuje atvėrė perspektyvas veiklai išplėsti. Todėl jeigu bankai norėjo padidinti savo veiklos apimtis, jiems reikėjo – ypač atsižvelgiant į naujus mokumo reikalavimus – didesnės kapitalo bazės. Perkėlus *WBK* turtą, *LBB* žymiai sustiprino savo kapitalo bazę, reikalingą jo komerciniams ir su konkurencija susijusiems kreditų sandoriams, ir sudarė galimybę labiau išplėsti veiklą.

(27) *LBB* mokėjo ir moka vidutiniškai 0,25 % ([12]) atlygį už naudojimui skirtą *IBB* tikslinį rezervą, tačiau tik už faktiškai naudojamą šio rezervo sumą. Mokama ne Berlyno žemei, bet *IBB* bankui. Todėl reikia atkreipti dėmesį į tai, kad kaip garantinė nuosavų lėšų bazė naudojimui skirta *IBB* tikslinio rezervo dalis buvo daug didesnė negu iš tikrųjų naudojama suma. Faktiškai naudoti buvo pradėta tik nuo 1995 metų.

III. **PAGRINDAS PROCEDŪRAI PRADĖTI**

(28) Patikrinimo atspirties taškas buvo rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančio finansuotojo principas. Pagal tai aplinkybė, kad įmonės priklauso viešojo sektoriaus nuosavybei ir gauna šias lėšas, nėra valstybės pagalba. Tik tada yra laikoma įmonės palaikymu, kai šiai viešajai įmonei yra suteikiamos valstybės (viešojo investuotojo) lėšos tokiomis sąlygomis, kokių ji nebūtų turėjusi įprastomis rinkos sąlygomis.

(29) Komisijos nuomone, šiuo atveju vis dėlto reikėtų patikrinti, ar aptariamas lėšas Berlyno žemė būtų suteikusi tokiomis sąlygomis, kuriomis privatus finansuotojas – vadinamasis rinkos ekonomikos sąlygomis veikiantis finansuotojas – būtų pasirengęs perleisti jas privačiai įmonei. Rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančiam finansuotojui lėšų suteikimas neatrodytų priimtinas, jeigu per tam tikrą laikotarpį jis negautų už investiciją rinkoje įprastų palūkanų.

(30) Komisija aiškino, kad vidutinę 0,25 % normą už naudojimui skirtas sumas vargu ar būtų galima laikyti tinkamu atlygiu Žemei, jeigu net ilgalaikė nerizikinga norma (už federalines 10 metų trukmės paskolas) 1992 m. buvo 7 %. Be to, Komisija pastebėjo, kad atlygis buvo mokamas ne tiesiogiai Žemei, o *IBB* bankui, kuris yra *LBB* skyrius, net jeigu jis ir yra neteisni viešosios teisės įstaiga ir centrinė Žemės rėmimo įstaiga *LBB* vidaus struktūroje ir turi organizacinį bei struktūrinį savarankiškumą. Be to, naudojimui skirtos sumos, kiek žinoma, buvo daug mažesnės už to tikslinio rezervo, kurį *LBB* galėjo naudoti kaip garantinį nuosavą kapitalą, sumas ir dalis. Vis dėlto padidinta nuosavo kapitalo bazė sudarė *LBB* bankui galimybę padidinti kreditų išdavimo pajėgumus ir taip išplėsti savo veiklą.

(31) Komisija savo pirminiame vertinime pareiškė, kad duomenyse apie *IBB* galimo naudoti kaip garantija kapitalo dydį, panaudojamą kapitalą bei atlygį yra spragų arba kai kurių

([10]) OL L 386, 1989 12 30, p. 14; pakeista Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/12/EB (OL L 126, 2000 5 26, p. 1).

([11]) OL L 124, 1989 5 5, pakeista Direktyva 2000/12/EB.

([12]) Vis dėlto 0,25 % iki apmokestinimo ir 0,11 % po apmokestinimo pagal pastabą lentelėje, kuri pateikta 1995–1998 m. laikotarpiui, nėra paaiškinta, kokie tai mokesčiai.

duomenų apskritai trūksta, todėl iš pradžių nustatė pateiktų ir galimų naudoti lėšų dydį „maždaug 2 mlrd. Vokietijos markių“.

(32) Vis dėl to Komisija pripažino, kad *LBB* tikslinis rezervas nesukuria jokio likvidumo, kadangi jį, kaip *IBB* tikslinį rezervą ir fiksuojamą *WBK* pelno rezervą pagal 1992 m. lapkričio 25 d. įstatymą dėl *IBB* įsteigimo, nepaisant jo, kaip garantinio kapitalo, funkcijos Kreditų įstatymo požiūriu, pirmiausia pagal eiliškumą reikia naudoti *IBB* atliekamiems rėmimo uždaviniams finansuoti, todėl *LBB* negali naudoti perkeltų lėšų tiesiogiai kreditų sandoriams. Kad faktiškai galėtų išplėsti savo veiklą, *LBB* turėjo visiškai refinansuoti papildomą kredito apimtį rinkoje, todėl Žemė negali tikėtis tokios pačios kapitalo grąžos kaip likvidaus kapitalo investuotojas.

(33) Komisija pareiškė, kad ji atlygiui pagal rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančio finansuotojo principą apskaičiuoti šioje stadijoje, atsižvelgdama į ypatingas šio atvejo aplinkybes, ketina taikyti tą metodiką, kuri buvo paaiškinta Sprendime 2000/392/EB.

(34) Pagal šią metodiką tinkamas atlygis už kapitalą, kuris gali būti naudojamas konkurencinei veiklai remti, apskaičiuojamas atsižvelgiant į rinkoje įprastą atlygį už likvidžias įprastas įstatinio kapitalo investicijas. Tam tikslui ir yra taikoma marža (priemoka) arba nuolaida, kad būtų atsižvelgta į ypatingus aptariamos priemonės ypatumus (iki investuotojo mokesčių). Atsižvelgiant į konkrečią nelikvidžią įstatinio kapitalo investiciją, atskaitymo už likvidumo stoką dydis nustatomas pagal neto refinansavimo išlaidas (iš bruto refinansavimo išlaidų atimant įmonės mokesčius).

(35) Vokietija pareiškė, kad *LBB* iki turto perkėlimo ir vėliau buvo pelninga įmonė ir jos nuosavo kapitalo grąža buvo 5,37 % 1991 m., 13,5 % – 1992 m. ir 30,83 % – 1993 m. Tačiau Komisija pastebėjo, kad nebuvo paaiškintas apskaičiavimo pagrindas. Neturint daugiau duomenų, Vokietijos nuomone, šį argumentą patikrinti buvo neįmanoma, nes priemonei trūko pagalbos bruožų. Vokietijos valdžios institucijos taip pat pareiškė, kad Berlyno žemė, 1994 m. pardavusi neskelbiamąjį indėlį ir 1998 m. reikalavimo teisę gauti pelną – ir be *IBB* dalyvavimo – *BGB* bankui, už *IBB* kapitalo garantinę funkciją bankų priežiūros teisiniu požiūriu gavo tinkamą atlygį. Tačiau šiuo klausimu taip pat pritrūko daugiau duomenų ir informacijos.

(36) Apibendrindama Komisija konstatavo, kad trūko svarbių duomenų tinkamam ir detaliam lėšų investavimo ir atlygio už jas vertinimui. Todėl ji savo sprendime pradėti oficialią patikrinimo procedūrą paprašė Vokietijos suteikti jai šią informaciją, pavyzdžiui, pateikti išsamią apžvalgą apie visas perkeltas lėšas, iš jų apie *LBB* garantinį nuosavą kapitalą, skirtą naudoti kapitalą ir atlygius už tai, atlygių pagrindimą, *LBB* nuosavo kapitalo grąžos apskaičiavimo pagrindą bei aktualius visų veiksnių skaičius ir duomenis, kad tai, Vokietijos nuomone, leistų nustatyti rinkai įprastą kapitalo grąžą.

(37) Remdamasi turimais duomenimis, Komisija rimtai suabejojo, ar Berlyno žemė gavo tinkamą įprastą rinkoje atlygį (palūkanas) už maždaug 2 mlrd. Vokietijos markių perkėlimą, tuo labiau, kad beveik visa suma *LBB* disponavo kaip garantine kapitalo baze ir iš to turėjo naudos, palyginti su savo konkurentais. Todėl Komisija padarė laikiną išvadą, kad yra tikėtina, jog yra arba gali būti iškreipiami rinkos santykiai ir – dėl didėjančios finansinių paslaugų rinkų integracijos – gali būti pakenkta valstybių narių tarpusavio prekybai. Todėl priemonę tikriausiai reikėtų laikyti pagalba Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 2 dalies teisiniu požiūriu. Atsižvelgiant į tai, kad šiuo atveju negalima taikyti jokių Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 2 ir 3 dalių išimčių nuostatų, Komisija mano, kad jeigu tai būtų pagalba, reikėtų suabejoti dėl jos suderinamumo su bendrąja rinka.

(38) Kadangi nei Vokietija, nei kiti juridiniai asmenys nepareiškė, jog *LBB* teikia paslaugas bendram visuomenės labui Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 2 dalies teisiniu požiūriu, Komisija negalėjo daryti išvados, kad pagalba galėjo būti patvirtinta remiantis Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 2 dalimi. Komisija buvo tos nuomonės, kad šis punktas nėra svarbus nagrinėjamai priemonei vertinti galutiniame sprendime, nes tai nekeičia faktų esmės.

(39) Be to, Komisija, remdamasi savo laikinuoju įvertinimu ir atsižvelgdama į 1999 m. kovo 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999, kuriame nustatytos išsamios EB sutarties 93 straipsnio taikymo taisyklės ([13]), 1 straipsnio b punktą, taip pat yra tos nuomonės, kad priemonė yra nauja pagalba, bet ne esama. Todėl ji atkreipė dėmesį į tai, kad sprendime pradėti procedūrą aprašytosios priemonės – 1993 m. sausio 12 d., 1993 m. lapkričio 10 d., 1993 m. gruodžio 13 d. ir 1999 m. rugsėjo 1 d. informaciniai raštai bei net pats čia aptariamasis Sprendimas pradėti procedūrą ir galutinis Sprendimas 2000/392/EB dėl *WestLB* – nutraukė senaties terminą. Kadangi apie galimą pagalbą nebuvo pranešta ir ji galioja nuo pat jo praktinio įgyvendinimo, Komisija nustatė, kad sprendimas pradėti procedūrą su atidedamu veikimu pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 88 straipsnio 3 dalies 3 sakinį, atsižvelgiant į Vokietijos įpareigojimą nevykdyti priemonės iki galutinio Komisijos sprendimo priėmimo, nieko daugiau nepridėjo.

([13]) OL L 83, 1999 3 27, pakeista 2003 m. Stojimo aktu.

IV. VOKIETIJOS NUOMONĖ

(40) Vokietija savo nuomonėje pirmiausia išdėstė tuometinio *WBK* (vėliau *IBB*) perkėlimo priežastis ir paaiškino, kad Žemė anksčiau turėjo tikslą sukurti „stiprų bankų koncerną“, o tai tiek susijungusioms kredito įstaigoms, tiek savininkui – Berlyno žemei ir jos bankų įstaigoms pasirodė esant naudinga. Vokietija vėl pabrėžė, kad kapitalo kvotų suteikimas pagal naujas mokumo taisykles *LBB* bankui – kitaip negu *WestLB* atveju – turto perkėlimui jokios įtakos neturi. Tai ir buvo matyti iš to, kad *LBB* iki 1995 m. pabaigos nepanaudojo *IBB* (anksčiau *WBK*) garantinio nuosavo kapitalo.

(41) Vokietija patvirtino, kad pagal bankų priežiūros teisę iki 1992 m. gruodžio 31 d. patvirtinto *LBB* garantinio kapitalo 1,902714 mlrd. Vokietijos markių suma atitiko kapitalo padidėjimą perkeltų lėšų suma. Iš jų 187,5 mln. Vokietijos markių teko *LBB* ([14]) pagrindinio kapitalo padidėjimui ir 1,715214 mlrd. Vokietijos markių *WBK* pelno rezervui, o į 190,586 mln. Vokietijos markių liko neatsižvelgta. Pasibaigus 1992 metams, taigi 1993 sausio 1 d., visos *WBK* funkcijos perėjo į *IBB* ir buvo perduotos *LBB* bankui. Perkeltu kapitalu ir tiksliniu rezervu *LBB* disponavo iki 1992 m. gruodžio 31 d. arba iki 1993 sausio 1 d., kaip garantiniu pagrindiniu kapitalu.

(42) Vokietijos duomenimis, *IBB* rezervas kiekvienais metais nuolat didėjo. Tačiau *IBB* rezervu nebuvo disponuojama visa jo apimtimi, nes dalies jo kasmet reikėjo *IBB* rėmimo sandoriams garantuoti. Vokietija perdavė tikslius kiekvienų 1993–2003 laikotarpio metų duomenis. Šie duomenys pateikti 149 punkto lentelėje.

(43) Atskyrus *IBB* nuo *LBB,* 2004 m. rugsėjo 1 d. tikslinis rezervas buvo atgal pervestas Berlyno žemei, ir maždaug 1,1 mlrd. eurų šio tikslinio rezervo buvo įnešti į du neskelbiamuosius Žemės indėlius *LBB* banke.

(44) Anksčiau prisiimtas 187,5 mln. Vokietijos markių dydžio *IBB* pagrindinis kapitalas buvo paliktas kaip *LBB* pagrindinio kapitalo dalis. *LBB* vėl buvo parduota *BGB* bankui – 1994 m. (75,01 % akcijų) ir 1998 m. (24,99 % akcijų).

(45) Vokietija taip pat papildė duomenis. Ji vėl paaiškino, kad tik dalis garantijai skirto kapitalo buvo iš tikrųjų panaudota. Pagal tai kito garantinei funkcijai skirtos sumos panaudojama dalis – nuo 212 mln. Vokietijos markių 1995 m. gruodį beveik iki [...] (*) mlrd. Vokietijos markių paskutiniaisiais metais. Tik nuo 1995 m. gruodžio už panaudojamas sumas mokami atlygiai *IBB* bankui (beveik nuo 1 mln. Vokietijos markių 1995/1996 ūkiniais metais ir [...] mln. Vokietijos markių 2001 m.) buvo apskaičiuojami kas mėnesį, remiantis palūkanų normos pagrindu, kuris per nagrinėjamą laikotarpį kito ir siekė 0,2 % (1998 m.) ir 0,35 % (1996 m.). Vokietijos nurodytos tikslios sumos yra pateiktos 147 punkto lentelėje.

(46) Kaip atlygio nustatymo pagrindimą už naudojamas *IBB* tikslinio rezervo sumas Vokietija perdavė 1993 m. birželio banko valdybos nutarimą. Jame rašoma, kad „...bankas *Investitionsbank Berlin* (*IBB*) už šį naudojimui skirtą nuosavą kapitalą turi mokėti pagal faktiškai sunaudotą sumą, kurios reikėtų, kad būtų galima prisiimti antraeilį garantinį kapitalą“. 1995 m. šiame nutarime buvo sukonkretinta, kad atlygis prilyginamas antraeilio kapitalo maržai. Pagrindimui buvo paaiškinta, kad *LBB* kaip alternatyvą galėtų prisiimti rinkoje antraeiles lėšas, kuriomis ne tik pagal garantinę funkciją, bet ir pagal pajamų funkciją būtų galėjęs disponuoti *LBB*.

(47) Tačiau kadangi *IBB* tikslinis rezervas atliko tik garantinę funkciją, tai skirtumas tarp palūkanų normos už įprastą skolintą kapitalą (*Fremdkapital*), kuris neatlieka šios garantinės funkcijos, ir už kapitalą, kuriam priklauso ši garantinė funkcija, buvo nustatytas kaip „kaina“ už „nupirktą“ naudojamąją funkciją. Ši marža buvo apskaičiuota baziniais punktais, priešingai LIBOR (*London Interbank Offered Rate*), remiantis savo pačių sąlygomis ir išoriniais rinkos duomenimis apie antraeiles paskolas (*Nachrangdarlehen*). Kartu buvo pateiktas apskaičiavimo pagrindas ir statistika.

(48) Sprendimą atlyginti tik už naudojamą *IBB* tikslinio rezervo dalį Vokietija grindžia tuo, kad tikslinis rezervas *IBB* bankui yra suteiktas kaip pirmaeilis kapitalas ir, jei jo nepakanka, *LBB* pirmiausia yra įpareigota sumažinti rizikingus aktyvus arba prisiimti rinkoje antraeilių lėšų. Berlyno žemė, kaip *IBB* savininkė, turi teisę bet kuriuo metu atsiimti tikslinio rezervo dalis.

(49) Todėl Vokietija ir toliau aiškino, kad *IBB* tikslinio rezervo likvidumas *IBB* sudarytuose sandoriuose yra privalomas ir finansavimo požiūriu *LBB* juo negali laisvai disponuoti. *IBB* turi savo išduotus kreditus remti pati nuosavomis lėšomis ir tam tikslui naudoti tikslinį rezervą. Vokietija paaiškino, kad *WBK* turto dėl šių ypatumų negalima palyginti su laisvai disponuojama finansine investicija ir kad jis atlieka tik garantinę bei veiklos plėtros funkciją.

(50) Ar atlygis mokamas Žemei, ar *IBB* bankui, šiuo atveju nėra svarbu, nes Žemė, kaip vienintelis *IBB* bei *LBB* garantas, bet kuriuo atveju turėtų naudą – arba iš *LBB* vertės prieaugio ir pelno išmokų (dividendų), arba per įplaukas į Žemei priklausantį *LBB* tikslinį rezervą.

([14]) Nuo tada ši suma nėra skaičiuojama kaip turto dalis.

(*) Slapta informacija; toliau – [...].

(51) Atsižvelgdama į šiuos samprotavimus apie atlygį, vis dėlto Vokietija iš esmės buvo tos nuomonės, kad priimant sprendimą dėl investavimo, svarbu arba svarbu ne vien tik tai, kad „atsižvelgiant į teisinę praktiką, reikia skirti investuotoją, kuris konkrečioje įmonėje neturi žymios savo kapitalo dalies ir to nesiekia, o tik suinteresuotas tinkamomis savo investicijos palūkanomis nuo tų investuotojų, pvz., holdingo bendrovių, kurie suinteresuoti ilgalaikėmis investicijomis“. Pastarieji orientuojasi į ilgalaikį pelningumą ir atsižvelgia į strategines perspektyvas.

(52) Žemė, kaip vienintelė *LBB* savininkė investicijos laikotarpiu, atsižvelgė į tai, jog galima nemažai ir tiesiogiai gauti naudos iš *LBB* vertės prieaugio, kuris gaunamas perkėlus *WBK* turtą. Komisijos sprendime 2000/392/EB ([15]) nustatytu pagrindu, „finansinė priemonė rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančiam finansuotojui būtų nepriimtina, jeigu įmonės finansinė padėtis leistų daryti prielaidą, jog negalima tikėtis įprastos kapitalo grąžos (dividendų ar vertės prieaugio forma) per tinkamą laikotarpį“. Priimant sprendimą dėl investavimo, yra svarbūs kapitalo grąžos lūkesčiai.

(53) Kaip Vokietija iš pradžių aiškino, *LBB* gauta nuosavo kapitalo grąža 1992 metais siekė 13,5 %, o 1993 metais – 30,83 %. Šie jau 1999 m. perduoti skaičiai sietini su santykiu „rezultatas iki (pelno) mokesčio atskaitymo ir balansinis nuosavas kapitalas tų pačių metų pradžioje“. Tačiau Vokietija, perduodama šiuos skaičius, neįtraukė nuo 1993 metų *IBB* tikslinio rezervo į *LBB* nuosavą kapitalą. Atsakydama į Komisijos paklausimą, Vokietija, pateikdama daugybę didelio laikotarpio skaičių, tai pataisė. Už laikotarpį nuo 1985 m. iki 1992 m. pagal šiuos skaičius buvo gauta vidutinė nuosavo kapitalo grąža maždaug 13 %.

(54) Vokietija paaiškino, kad palyginti maržos rodikliai šiek tiek skirtųsi nuo privačių Vokietijos bankų rodiklių per nagrinėjamą laikotarpį. Tačiau iš pradžių palyginimui su kitų panašių bankų duomenimis trūko metodikos. Vėliau Vokietija pateikė savo pačios apskaičiavimus, remdamasi 35 Vokietijos bankų viešai prieinamomis pelno (nuostolio) ataskaitomis ([16]). Pagal tai, atsižvelgiant į santykį „rezultatas iki apmokestinimo ir balansinis nuosavas kapitalas tų pačių metų pradžioje“ šiems bankams buvo nustatyta vidutinė nuosavo kapitalo grąža 1992 m. maždaug 11 % ir už laikotarpį nuo 1988 m. iki 1992 m. beveik 13 %.

(55) Be to, Vokietija paaiškino, kad priimant sprendimą dėl investavimo įmonės ekonominiu požiūriu yra svarbu pelningumas, o jį banke lengviausia išvesti pagal įprastinės veiklos arba įmonės rezultato ir balansinio nuosavo kapitalo santykį, nes tada lieka neatsižvelgta į pagautę ir sąnaudas. Pagal tai *LBB* 1990–1992 metais buvo gavusi neeilinių įplaukų (pagautę), visų pirma integruojant taupomąją kasą *Sparkasse Ost* ir rengiant senatvės aprūpinimo sistemą, taip pat padengimo išmoką už išstojimą iš federalinės ir žemių aprūpinimo įstaigos bei tuometinės taupomosios kasos *Sparkasse Ost* rizikos garantinę sumą, skirtą bendros bankų krizės atvejui.

(56) Dėl panašios pagal metodiką kitų bankų nuosavo kapitalo grąžos per tą patį laikotarpį Vokietija paaiškino, kad tik nuo 1993 m. buvo reikalaujama pelno (nuostolio) ataskaitoje atskirai nurodyti ypatingąjį rezultatą (pagautę) ir įprastinės veiklos rezultatą, o to pagal metodiką iki 1993 m. nereikėjo, nes iki tol ypatingasis rezultatas (pagautė) ir sąnaudos – be kitų straipsnių – buvo rodomi pozicijoje „kitos pajamos/sąnaudos“ ir todėl jų nebuvo galima tiksliai identifikuoti. Kalbant apie laikotarpį iki to laiko, Vokietija pateikė savo pačios apskaičiavimus. Be to, ir vėliau Vokietijos procedūros metu buvo atliekami pataisymai ir papildymai *LBB* nuosavo kapitalo apskaičiavimo metodikoje, kad būtų galima apskritai *LBB* skaičius palyginti su oficialiais federalinio banko *Bundesbank* duomenimis, skirtais Vokietijos bankams. Vokietijos nuomone, dėl to nė kiek nepasikeitė esminis vertinimas, kad *LBB* nuosavo kapitalo grąža bankų sektoriuje, kaip ūkio šakoje, svyravo.

(57) Vokietijos nuomone, visi skaičiai rodo, kad *LBB* lėšų investavimo metu buvo pelninga įmonė. Tačiau Berlyno žemė yra vienintelė kapitalo savininkė, kuriai vienai tenka banko veiklos rezultatas, ar tai būtų pelno išmokų (dividendų), ar vertės prieaugio forma. Vadinasi, Žemė neturi dalintis tikėtinu kapitalo grąžos prieaugiu su kitais turto dalių savininkais, ir toks vadinamasis „persiskirstymas koncerno viduje“ rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančio finansuotojo požiūriu yra protingas sprendimas. Klausimas, ar ir kokio dydžio atlygį *LBB* mokėjo už lėšų investavimą, vertinat perkėlimą rinkos ekonomikos kilmės požiūriu, yra nesvarbus.

(58) Komisija savo Sprendime 2000/392/EB nustatė vertinimo pagrindą: „Priemonė tinkamai investuoto kapitalo grąžai užtikrinti būtų atitinkamas Žemės akcijų didinimas, jeigu bendras Banko pelningumas atitiktų įprastą kapitalo grąžą, kurios iš savo investicijos tikisi rinkos ekonomikos

([15]) Žr. 2 išnašą, 162 punktą.

([16]) Pelno (nuostolio) ataskaitos skelbiamos *Hoppenstedt* įmonių duomenų banke; tarp 35 pasirinktų bankų yra 4 didieji privatūs bankai, kiti 5 privatūs bankai, 17 viešosios teisės įstaigų, 4 kooperacijos bankai ir 7 hipotekos bankai.

sąlygomis veikiantis finansuotojas. Vadinasi, klausimo, ar 0,6 % atlygis yra tinkamas, nagrinėjimas būtų nereikalingas, juk Žemė nesiryžo eiti tokiu keliu ([17]).“

(59) Be to, Vokietija paaiškino, kad *LBB* vertės prieaugis dėl perkelto *WBK* turto, perkėlus *LBB* į *BGB*, atiteko Žemei. 1994 ir 1998 metais trimis etapais atliktas šimtaprocentinio nuosavybės teise priklausančio *LBB* banke turimo turto perkėlimas į *BGB* buvo įgyvendintas, remiantis įvairių auditorių ir investicijų banko *Investment Bank* ekspertizėmis, kurios siejosi su Žemės perkeltų neskelbiamųjų turto dalių *LBB* banke verte ir atlygio teisingumu rinkoje – perkeltomis *BGB* akcijomis, taip pat santykyje su kitais akcininkais. Vokietija perdavė konkrečias šių ekspertizių ištraukas ir su tuo susijusį susirašinėjimą su auditoriais. Pagal tai *LBB* vertė 1993 m. buvo įvertinta maždaug 3,5 mlrd. Vokietijos markių (be pačios *IBB*, bet atsižvelgiant į dėl tikslinio rezervo padidėjusią *LBB* pagrindinio kapitalo kvotą) ir 1997 m. gruodžio 31 d. vieno eksperto buvo įvertinta beveik 6 mlrd. Vokietijos markių.

(60) Beje, Vokietijos nuomone, Sprendime 2000/392/EB taikoma metodika buvo klaidinga, nes ji rėmėsi panašumu į likvidžias įprastas įstatinio kapitalo investicijas. Toks metodas aptariamoms transakcijoms nebuvo tinkamas. Teisingiau būtų jau dėl pradinės vertės orientuotis į panašias nuosavo kapitalo priemones. Tai būtų sunkoka, kaip jau aiškino Komisija *WestLB* atveju, tačiau tų sunkumų nepavyktų pašalinti, jeigu būtų orientuojamasi į visiškai netinkamas nuosavo kapitalo priemones, tarsi „aplinkkelį“.

(61) Be to, orientavimasis į kapitalo grąžos vidurkį, kaip mastą, yra klaidingas. Tik ta kapitalo grąža, kuri investuotojo yra vertinama kaip mažesnė už vidurkį, yra nepriimtina taip pat ir privačiam finansuotojui. Pagaliau atimti tik neto refinansavimo išlaidas vietoj visų refinansavimo išlaidų yra taip pat klaidinga. Bet kokie įmonės mokesčių taupymai investuotojui taip pat nėra svarbūs. Dar ir kitas kontrolinis požiūris rodo, kad šis būdas nepriimtinas, nes nelikvidaus kapitalo atveju finansuotojas disponuotų kapitalo pelningumo funkcija, todėl jis vėl galėtų investuoti ir gauti bent jau nerizikingas palūkanas, t. y. „dvejopas“ pajamas.

(62) Vokietija buvo tos nuomonės, kad Komisija neturėtų jokių įgaliojimų reikalauti grąžinti galimos pagalbos, pasibaigus senaties terminui (Tarybos reglamento (EB) Nr. 659/1999 15 straipsnio 1 dalis). Esminis nutarimas dėl *WBK* turto perkėlimo buvo priimtas 1992 m. birželio 16 d., vadinasi, daugiau kaip prieš dešimt metų iki procedūros pradžios, o apie tai oficialiai buvo pranešta tik 2002 liepos 4 d. Perkeliant turtą, iš esmės buvo ketinama sujungti Žemės ir *WBK* turto dalis į vieną holdingo bendrovę (vėlesniąją BGB), užtikrinant *WBK* rėmimo veiklos tąsą, uždavinių visuomenės labui plėtrą ir mokesčių laisvę. Nutarimas buvo žinomas visuomenei, Komisija 1999 m. buvo informuota apie nutarimo datą.

(63) Jau ne viename savo sprendime Komisija vertino atsakingos viešosios įstaigos ketinimą – dar nesant veiksmo – kaip pagalbos vykdymo laiką. Pavyzdžiui, toks Komisijos vertinimas buvo net Sprendime dėl gelbėjimo pagalbos suteikimo BGB bankui ([18]), nors 2002 m. gegužės 22 d. nutarimui dar reikėjo gauti ir parlamentinės institucijos ir pačios Komisijos pritarimą.

(64) Be to, Vokietijos nuomone, nebuvo jokio senaties termino nutraukimo pagal Reglamento (EB) Nr. 659/1999 15 straipsnio 2 dalies 2 nuostatą. Pagal jį senaties terminas gali būti nutraukiamas tik Komisijos priemonėmis. Tai buvo padaryta įteikus raštą dėl 2002 m. liepos 4 d. procedūros pradėjimo, bet ne perdavus vien tik raštą su prašymu suteikti informaciją, kas iš tikrųjų nebuvo jokia Komisijos ar jos atsakingojo nario priemonė. Taip pat dar reikia atkreipti dėmesį į tai, kad senaties terminas yra skirtas teisiniam saugumui – būtent ne vien tik santykiams tarp Komisijos ir valstybių narių, bet ir pagalbos gavėjo teisių apsaugai. Kadangi Vokietija, pradėjus procedūrą, tik pirmą kartą buvo paraginta rašto kopiją įteikti pagalbos gavėjui, tai buvo padaryta 2002 m. liepos 9 d., teisinis senaties termino nutraukimas gali įsigalioti tik tą dieną. Kadangi aptariamoji priemonė, kuriai turėjo būti atliktas patikrinimas dėl galimos pagalbos, būtų 1992 m. birželio 16 d. nutarimas, ji būtų laikoma, jei apskritai taip būtų, pagalba pagal Reglamento (EB) Nr. 659/1999 15 straipsnio 3 dalį.

V. KITŲ SUINTERESUOTŲJŲ ŠALIŲ NUOMONĖS

(65) Paskelbus apie procedūros pradėjimą Oficialiajame leidinyje ([19]), Komisija gavo spalį ir lapkritį banko Berliner Volksbank (toliau – BV) ir Vokietijos bankų asociacijos *Bundesverband deutscher Banken* (toliau – *BdB*) nuomones.

(66) BV nuomone, *WBK* turto perkėlimas yra pagalba, nes kapitalo lėšos buvo suteiktos tokiomis sąlygomis, kokiomis rinkos ekonomikos sąlygomis veikiantis finansuotojas nebūtų pasirengęs to daryti. *LBB* mokėjimus atliko *IBB* bankui, kuris, beje, pats buvo *LBB* skyrius; be to, sutarta 0,25 % palūkanų norma buvo žymiai mažesnė už rinkai įprastas normas, kaip matyti iš sprendimų 2000/392/EB (dėl *WestLB*) bei 95/547/EB ([20]) ir 98/490/EB ([21]) (dėl *Crédit Lyonnais*), kur tikėtina nuosavo kapitalo grąža nustatyta

([17]) Žr. 3 išnašą, 182 punktą.

([18]) NN 53/2001; 2001 m. liepos 25 d. Komisijos sprendimas.

([19]) Žr. 1 išnašą.

([20]) OL L 308, 1995 12 21, p. 92.

([21]) OL L 221, 1998 8 8, p. 28.

mažiausiai 12 %. Ši pagalba labai iškreipia konkurenciją visoje Bendrijoje, ir ypač didžiulį poveikį daro konkurencijai Berlyne, kur BGB kartu su *LBB* privačių ir verslo klientų sandoriuose (kartu su bankais *Berliner Bank* ir *Berliner Sparkasse*) yra rinkos lyderis. Dėl to BV, kaip konkurentas, turintis 5–7 % rinkos, patiria labai neigiamą pagalbos poveikį. Nuomonė baigiama prašymu Komisijai, kad ši pareikalautų pagalbą grąžinti.

(67) *BdB* iš pradžių paaiškino, kad aptariamoji procedūra yra viso Komisijos tyrimų komplekso dalis, kur nagrinėjamas Vokietijos žemių būsto statybos rėmimo įstaigų perkėlimas į konkurencinėje veikloje dalyvaujančius žemių bankus. Taip pat ir *LBB* atveju, priešingai negu aiškina Vokietija, lemiamą vaidmenį suvaidino sugriežtinti nuosavo kapitalo reikalavimai pagal Mokumo direktyvą. Tokia motyvacija jau girdėta ir turto perkėlimo laikotarpiu iš tuo metu atsakingo senatoriaus pasisakymų, kuris taip pat minėjo apie laukiamus griežtesnius europinius nuosavo kapitalo reikalavimus. Nėra esminio skirtumo – bankų priežiūros teisiniu požiūriu – tarp *WBK* turto perkėlimo į *LBB* ir *WfA* perkėlimo į *WestLB*, todėl Komisijos sprendime 2000/392/EB taikytą metodiką galima perkelti.

(68) Toliau *BdB* pastebėjo, kad šiuo atveju kalbama ne vien tik apie tikslinį rezervą, bet ir apie 187,5 mln. Vokietijos markių *WBK* kapitalo perkėlimą į pasirašytąjį *LBB* kapitalą, kas duoda naudos fiskalinės vertės požiūriu ir daro įtaką reitingams bei skolinto kapitalo priėmimo sąlygoms banke. Dar didesnę reikšmę turėjo iš esmės su turto perkėlimu susijęs bankų priežiūros teisės požiūriu pripažintas pagrindinio kapitalo padidėjimas. Kadangi šiuo kapitalu, nepaisant pirmaeilio tikslinio rezervo naudojimo rėmimo uždaviniams vykdyti, visiškai buvo disponuojama kaip garantiniu kapitalu, todėl nereikėtų jo sieti net ir su keliamais tikslais. Esminę ekonominę naudą duoda galimybė išplėsti veiklą, nes būtent pagrindinis kapitalas turi didelį sverto poveikį (pavyzdžiui, išduodant kreditus įmonėms, 100 % pagal riziką įvertinti aktyvai padidinami faktoriumi 12,5; išduodant viešosioms įstaigoms, 50 % pagal riziką įvertinti aktyvai padidinami faktoriumi 25). Prisiimant papildomą kapitalą ir turint (hipotetiškai) 1 mlrd. eurų pagrindinio kapitalo (su 50 % įvertinta rizika), galėjo būti išduodama net 50 mlrd. eurų kreditai.

(69) *BdB* tinkamam rinkoje įprastam atlygiui apskaičiuoti nurodė praktikoje pasiteisinusią metodiką, kurią Komisija taikė savo Sprendime 2000/392/EB ir joje paimtą pagrindu rinkai įprastą 12 % kapitalo grąžą bei toliau antruoju žingsniu taikomą priemoką (maržą) arba nuolaidą už transakcijos specifinius ypatumus. Bet kuriuo atveju rinkai įprastas atlygis negali būti įžvelgiamas nei 0,25 % *IBB* bankui taikytoje normoje, neskelbiamųjų turto dalių ir teisinių reikalavimų gauti pelno dalis pardavime *BGB* bankui 1994 m ir atitinkamai 1998 m.

(70) Viena vertus, mokėjimas tik už naudojamą kapitalą yra nepagrįstas, kita vertus, *IBB* priklauso *LBB* bankui, vadinasi, *LBB* mokėjo pati sau, bet ne Žemei. Be to, tas Vokietijos argumentas, kad už tikslinio rezervo garantinę funkciją tinkamai buvo atlyginta pagrindžiant *BGB* netipinę neskelbiamąją turto dalį, turimą *LBB*, 1994 metais, nėra įtikinantis, nes nebuvo svarbių duomenų ir viskas traktuojama tik iš pagalbos teikėjo pozicijų. Pagalbos teisiniu požiūriu yra svarbu: *WBK* perkėlimas į *LBB* 1992 m. gruodžio 31 d., su tuo susijusi nauda *LBB* bankui ir dėl to atsiradęs rinkos iškreipimas, net ir po to, kai pagalbos skola buvo grąžinta. Be to, *LBB* perkėlimas į *BGB* yra tik koncerno vidaus procesas, nes ir *BGB* buvo keletą kartų kontroliuotas Žemės. Panašiai pasakytina ir apie reikalavimo teisių (pretenzijų) perleidimą 1998 m. *BGB* bankui 24,99 % apimtimi. Tačiau bet kuriuo atveju iki 1998 m. nebuvo iki galo pašalintas joks pagalbos elementas.

(71) Daug vėliau, negu yra nustatytas Reglamente (EB) Nr. 659/1999 terminas trečiųjų asmenų nuomonei pareikšti, *BdB* papildė šį punktą ir nurodė, kad *BGB* įsteigimui apskaičiuota *LBB* bei neskelbiamųjų turto dalių *LBB* pardavimo vertė neapėmė *IBB* banko, todėl *BdB* nuomone, negali būti, kad neskelbiamųjų indėlių *LBB* banke pardavimo vertė, būtų galėjusi atlikti *IBB* tikslinio rezervo garantinę funkciją.

(72) Dėl 10 metų senaties termino reikalavimui grąžinti pagalbos elementą pagal Reglamento (EB) Nr. 659/1999 15 straipsnio 1 dalį *BdB* pareiškė, kad senatis prasidėjo tik 1992 m. gruodžio 31 d. priėmus Įstatymą dėl *IBB* steigimo ir todėl turi baigtis ne anksčiau kaip 2002 gruodžio 31 d. Tačiau dar be to šis terminas Komisijos priemone buvo nutrauktas pagal Reglamento (EB) Nr. 659/1999 15 straipsnio 2 dalį. Ši taisyklė yra plati ir apima Komisijos tyrimo veiksmus, pvz., prašymą suteikti informaciją. Atspirties taškas tolesniam šio reguliavimo aiškinimui yra 1974 m. lapkričio 26 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 2988/74 dėl teisinių procedūrų ir sankcijų, taikomų pagal Europos ekonominės bendrijos taisykles dėl transporto ir konkurencijos, taikymo terminų ([22]), pagal kurį senaties terminas siejamas su „veiksmu dėl neteisėto veiksmo tyrimo arba

([22]) OL. L 319, 1974 11 29, p. 1. Reglamentas pakeista Reglamentu (EB) Nr. 1/2003 (OL L 1, 2003 1 4, p. 1).

persekiojimo“. Beje, Vokietija pati paprašė Komisijos palaukti, kol bus išsiaiškinta dėl ginčijamų *WestLB* atvejų, nes negalėjo viena pati remtis senaties terminu.

VI. VOKIETIJOS REAKCIJA Į KITŲ SUINTERESUOTŲJŲ ŠALIŲ NUOMONĘ

(73) Vokietija savo pateiktame 2002 m. gruodžio 16 d. atsiliepime į kitų nuomones iš esmės nurodė į savo nuomonę dėl Sprendimo pradėti procedūrą ir pareiškė savo nuostatą, kad šiuo atveju valstybės pagalbos nėra. Be to, ji apsiribojo vienu apibendrinamu atsiliepimu apie abiejų minėtų nuomonių skirtingus punktus.

(74) Atsižvelgdama į *BV* ir *BdB* pateiktą vertinimą apie *WBK* perkėlimą kaip pagalbą, Vokietija pareiškė, kad vien tik mėnesinio atlygio vertinimas nėra pakankama analizė. Veikiau reikėtų panagrinėti gautos naudos dydžius, pvz., priklausomai nuo sunaudoto kapitalo, į paskolos, įskaitant ir garantiją, dividendus arba kapitalo prieaugį. *LBB* svarbiais 1992/1993 ūkiniais metais buvo pelninga įstaiga, todėl *WBK* turto perkėlimas į *LBB* garantinį nuosavą kapitalą ekonomiškai buvo naudingas. Todėl, priešingai *BdB* ir *BV* tvirtinimui, jokiu būdu negalima *WestLB* ir *LBB* palyginti vieno su kitu. Atsižvelgiant į tai, tam tikru laiku pradėtas teisminis procesas dėl *WestLB* nepavyko, nes taikoma metodika pasirodė nepasiteisinusi praktikoje, kaip tai bando daryti ir *BdB*.

(75) Priešingai negu tvirtina *BdB*, yra neginčijamas dalykas, jog sprendime pradėti procedūrą taip pat yra paaiškinta, kad dėl *WBK* perkėlimo ir *LBB* pasinaudojimo tikslinio rezervo garantine funkcija padidėjo ir *LBB* balansinis nuosavas kapitalas 187,5 mln. Vokietijos markių suma, ir jis buvo pripažintas bankų priežiūros teisniu požiūriu garantiniu nuosavu kapitalu. Ta problema, ar reikėtų suprasti balansinį nuosavą kapitalą kaip piniginę naudą, šiuo atveju yra kitokia negu *WestLB* atveju, nes reikia atskirti bankų priežiūros teisiniu požiūriu pripažintas ir nepripažintas kapitalo dalis. Atsižvelgiant į balansinio nuosavo kapitalo ir į perkeltų rezervų padidėjimą, pagalbos šiuo atveju nėra (žr. 40–64 punktus).

(76) Neteisinga yra manyti, kad 1 mlrd. eurų pagrindinis hipotetinis kapitalas suteikia galimybę išduoti 50 mlrd. eurų dydžio kreditus. Būtent neginčijama yra tai, kad *IBB* tikslinis rezervas dėl jo bankų priežiūros teisiniu požiūriu pripažinimo atlieka garantinę ir veiklos plėtros funkciją, tačiau ta nauda priklauso *LLB*. Iš esmės sukonstruotam sverto veikimui – 1:50 – trūksta bet kokio pagrindo.

(77) Taikant rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančio finansuotojo (investuotojo) principą, reikėtų orientuotis į panašų investuotoją, kuris yra panašioje situacijoje. Šiuo atveju Žemė, kaip investuotoja, nusprendė tikslinio rezervo likvidumą perkelti į *IBB* veiklą ir šio kapitalo nesuteikti *LBB* su finansavimo bruožais. Žemė su šiuo kapitalu pasiekia pelningumą (žr. 40 – 64 punktus). Be to, *specialusis IBB turtas* ir toliau priklauso vien tik Žemei, net ir po *LBB* perkėlimo į *BGB*. Todėl neteisinga tvirtinti, kad *LBB*, mokėdama atlygius *IBB* bankui, mokėjo pati sau. Be to, rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančiam finansuotojui yra būdinga, kad jis reikalavimo teises (pretenzijas) perleidžia tretiesiems asmenims, ypač tada, kai trečiasis asmuo yra įmonė arba, kai yra turto masė, kuri priklauso nuosavybės teise vieninteliam savininkui (investuotojui).

(78) Pagaliau atsižvelgiant į *BV* nuomonę į ir jo pateiktą *BV* ir *BGB* turto dalių palyginimą, buvo paaiškinta, kad *BV* yra stipresnė kredito įstaiga Berlyne, negu buvo jos nurodyta. Ji yra antroji pagal pajėgumą kredito įstaiga ir užima rinkos dalį, kuri galėtų sudaryti 60–70 % *BGB* vertės ir dar privačių klientų indėlių srityje – maždaug 1/3 *BGB* rinkos dalies.

VII. BDB, BERLYNO ŽEMĖS IR LBB TARPUSAVIO SUSITARIMAS

(79) Vokietija 2004 m. spalio 7 d. pranešė Komisijai apie skundo pateikėjos *BdB*, Berlyno žemės ir *LBB* tarpusavio susitarimo rezultatus. Nepaisant ir toliau susitarime tarp šalių egzistuojančių principinių teisinių požiūrių skirtumų, šalys priėjo vieningą nuomonę dėl to, ką jos laiko tinkamais parametrais tinkamam atlygiui nustatyti ir pačiu tinkamu atlygiu. Šalys prašo Komisiją savo sprendime atsižvelgti į susitarimo rezultatus.

(80) Šalys, remdamosis pagrindu, kuris jau detaliai yra aprašytas Sprendime 2000/392/EB, pirmiausia apskaičiavo tinkamą mažiausią atlygio normą už *WBK* tikslinį rezervą – 10,19 %. Kadangi Berlyno žemė yra vienintelė savininkė, todėl jokios maržos, pavyzdžiui, už balso teisių nebuvimą, sutarta nebuvo. Galiausiai buvo nustatyta 3,62 % nuolaida dėl kapitalo likvidumo stokos (remiantis nerizikinga palūkanų norma, kaip refinansavimo išlaidomis, iš kurių apie 50 % įmonės mokesčiai plius solidarumo priemoka neto refinansavimo išlaidoms nustatyti). Apskaičiavus buvo gautas 6,57 % tinkamas atlygis.

(81) Atlygio už tą *WBK* turto dalį, kuri nėra naudojama *LBB* konkurencinei veiklai, svarstyti nereikėjo.

(82) Už į LBB pagrindinį kapitalą įneštą 187,5 mln. Vokietijos markių dydžio *IBB* kapitalą *LBB*, atsižvelgiant į refinansavimo išlaidas, nebuvo nustatyta jokia nuolaida, nes lėšos šiuo atveju yra likvidžios. Kadangi įstatinis kapitalas buvo

perkeltas per du kartus – 1994 m. ir 1998 m. į *BGB*, šalys susitarė, kad už pagrindinį kapitalą atlygį – atitinkamomis dalimis – reikia nustatyti tik iki šių abiejų momentų.

(83) Šalys nesutarė, ar reikėtų priskaičiuoti galimą vertės prieaugį dėl turto perkėlimo *LBB* bankui. Žemės banko nuomone, *LBB* 1994 m. ir 1998 metais pardavus *LBB*, vertės prieaugis buvo realizuotas.

VIII. PRIEMONIŲ VERTINIMAS

1. *ESMINIS SENATIES KLAUSIMAS*

(84) Atsižvelgdama į galimą reikalavimo grąžinti pagalbą senaties terminą, Vokietija pareiškė, kad esminė data senaties terminui nustatyti yra 1992 m. birželio 16 d. Berlyno senato nutarimas dėl Berlyno bankų holdingo bendrovės *Berliner Bankenholding* steigimo. Tačiau šiame Komisijai pateiktame nutarime, yra tik nutarta, kad „numatoma restruktūrizuoti Berlyno bankų turto dalis“. Jame yra numatyta „įsteigti *Berliner Banken-Holding AG*, kuri sujungtų po vienu stogu bankus L*andesbank Berlin – Girozentrale*, *Berliner Bank AG* ir ... *Berliner Pfandbrief-Bank*“. Turto perkėlimui šis nutarimas jokio poveikio neturėjo.

(85) Aptariamoji priemonė, t.. y. *WBK* turto perkėlimas į *LBB*, įvykdyta tik 1992 m. gruodžio 31 d. Ekonominis šios priemonės poveikis, t. y. dėl to padidėjęs *LBB* nuosavas kapitalas pagerino galimybę išduoti kreditus, tačiau jis prasidėjo tik 1993 m. sausio 1 d. Iki šios datos šiuo atveju negalėjo būti suteikta jokia valstybės pagalba.

(86) Net jeigu pagalbos priemonės suteikimo data būtų keletas mėnesių iki turto perkėlimo, t. y. 1992 m. birželio 16 d., vis dėlto nereikėtų remtis, kaip pareiškė Vokietija, Komisijos teise panaikinti senaties terminą reikalavimui grąžinti pagalbą pagal Reglamento (EB) Nr. 659/1999 15 straipsnio 1 dalį. Vokietijos nuomone, tik 2002 m. liepos 4 d. Sprendimas pradėti procedūrą yra Komisijos priemonė, nutraukianti senaties terminą, ir būtent dar dėl to, kad Vokietija tik šiame sprendime pirmą kartą yra paraginama šio rašto kopiją įteikti pagalbos gavėjui.

(87) Tokiam požiūriui reikėtų paprieštarauti. Reglamento (EB) Nr. 658/1999 15 straipsnio 2 dalis siejasi su Komisijos „kiekviena priemone“, bet ne su oficialiu procedūros pradėjimu. Šiuo atveju buvo įvairių Komisijos priemonių, ypač įvairių prašymų suteikti informaciją, kurie susiję su *LBB*, ir ypač 1999 m. rugsėjo mėn. prašymas suteikti informaciją, kurio bet kuriuo atveju pakaktų senaties terminui nutraukti. Net nereikėtų, kad *LBB* bankui tos Komisijos priemonės būtų žinomos. Pirmosios instancijos teismas 2003 m. balandžio 10 d. bylos T-366/00 (*Département du Loiret/Kommission*) *nutartyje* ([23]) nustatė, kad tas faktas, jog pagalbos gavėjas nieko nežinojo apie valstybei narei adresuotą Komisijos prašymą suteikti informaciją, nepanaikina teisinio galiojimo pagalbos gavėjui. Komisija nėra įpareigota informuoti potencialiai suinteresuotus asmenis, įskaitant ir pagalbos gavėją, apie priemones, kurių ji imasi dėl neteisėtos pagalbos dar iki administracinės procedūros pradėjimo. Todėl Teismas padarė išvadą, kad aptariamasis prašymas suteikti informaciją yra priemonė, nutraukianti pagal Reglamento (EB) Nr. 658/1999 15 straipsnį senaties terminą iki jo pasibaigimo, net jeigu pagalbos gavėjas tuo metu apie susirašinėjimą nieko nežinojo ([24]). Be to, neįtikėtina, kad *LBB* bankui nebūtų buvęs žinomas Komisijos prašymas suteikti informaciją, kai Vokietija 1999 gruodį į tą prašymą atsakė.

(88) Galiausiai lieka nustatyti, ar Komisija šiuo atveju turi teisę pareikalauti grąžinti pagalbą.

2. *VALSTYBĖS PAGALBA EUROPOS BENDRIJOS STEIGIMO SUTARTIES 87 STRAIPSNIO 1 DALIES TEISINIU POŽIŪRIU*

(89) Pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 1 dalį, išskyrus tuos atvejus, kai ši Sutartis nustato kitaip, valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su bendrąja rinka, kai ji daro poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai.

2.a. VALSTYBINIAI IŠTEKLIAI

(90) Perkeldama lėšas, Berlyno žemė nusprendė padidinti *LBB* kapitalą *WBK*/*IBB* uždaviniams visuomenės labui vykdyti, nes ji buvo šių bankų garantas ir savininkas. Įnešus turtą, 1993 m. vasario 24 d. raštu pagal bankų priežiūros teisę pripažintas *LBB* kapitalas buvo padidintas maždaug 1,9 mlrd. Vokietijos markių suma. Iš jų 187,5 mln. Vokietijos markių atiteko *LBB* pagrindiniam kapitalui padidinti, perkeliant į jį tuometinį *WBK* ([25]), ir apie 1,715 mlrd. Vokietijos markių (be metinio 200 mln. Vokietijos markių perviršio), kurie nuo tada buvo rodomi kaip *IBB* tikslinis rezervas ir vis didėjo.

(91) Perkėlus apie 1,9 Vokietijos markių, pagal bankų priežiūros teisę pripažintų pagrindinio kapitalo *LBB* kreditų išdavimo pajėgumai ir galimybė išplėsti konkurencinę veiklą žymiai padidėjo. Įvertinus riziką 100 % visiems skoliniams reikalavimams (pvz., kreditų, išduotų ne bankams) ir neprisiėmus jokių papildomų lėšų, šis potencialas komercinei veiklai išplėsti buvo 12,5 didesnis už papildomą garantinį nuosavą kapitalą (šiuo atveju beveik 24 mlrd. Vokietijos markių). Kokio dydžio iš tikrųjų buvo potencialas kiekvienu atskiru

([23]) Rink. 2003, p. II-1789.

([24]) Žr. ten pat, 60 punktas.

([25]) Nuo tada ši suma daugiau nepriskaičiuojama *IBB* turtui.

atveju, sunku tiksliai nustatyti, nes tai priklauso nuo klientų struktūros, strateginio planavimo ir nenumatytų aplinkybių poveikio. Tikrinimo metu nėra svarbu atsakyti į klausimą, ar ir kaip tiksliai kredito įstaiga panaudoja naujas nuosavas lėšas.

(92) Nepaisant to, kad *IBB* bankui ir toliau reikėjo dalies lėšų rėmimo veiklai skatinti, perkeltos lėšos buvo pripažintos bankų priežiūros teisės požiūriu, ir todėl galėjo būti panaudojamos garantiniam tikslui *LBB* bankui, kuris konkuravo su kitomis kredito įstaigomis. Nėra abejonės, kad *LBB* bankui buvo perkeltos visos valstybės lėšos, kurios buvo skirtos *LBB* bankui sudaryti palankesnes sąlygas, palyginti su jo konkurentais, tuo labiau, kad tas lėšas bankas gavo ne rinkos ekonomikos sąlygomis.

2.b. TAM TIKROS ĮMONĖS PALAIKYMAS

(93) Tikrindama, ar valstybės lėšų perkėlimas į viešojo sektoriaus įmonę negalėtų būti šios įmonės palaikymas ir kartu valstybės pagalba Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 1 dalies teisiniu požiūriu, Komisija taiko „rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančio finansuotojo“ principą. Šį principą Pirmosios instancijos teismas yra priėmęs ir toliau išplėtojęs daugybėje bylų, ypač šiuo atveju labai susijusioje Pirmosios instancijos teismo 2003 m. kovo 6 d. nutartyje dėl *WestLB* ([26]).

(1) ***Rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančio finansuotojo principas***

(94) Pagal šį principą negalima laikyti įmonės palaikymu, jei kapitalo lėšos buvo pateiktos tokiomis sąlygomis, „kuriomis privatus finansuotojas, kuris dirba rinkos ekonomikos sąlygomis, būtų pasirengęs perleisti jas privačiai įmonei“ ([27]). Palaikymas Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 1 dalies teisiniu požiūriu yra tuomet, kai numatytas atlygio sureguliavimas ir (arba) finansinė įmonės padėtis yra tokio lygio, jog neįmanoma per tinkamą terminą tikėtis įprastos kapitalo grąžos.

(2) ***Europos bendrijos steigimo sutarties 295 straipsnis***

(95) Pagal Sutarties 295 straipsnį nuosavybės sistema įvairiose valstybėse narėse paliekama galioti, tačiau tuo nėra pateisinamas joks Sutarties konkurencijos taisyklių pažeidimas.

(96) Vokietija pareiškė, kad dėl *WBK* turto tikslinės paskirties šių perkeltų lėšų pelningai panaudoti nebūtų įmanoma kitaip, kaip jas perkeliant į panašią viešąją įstaigą. Todėl perkėlimas buvo komerciškai tikslingiausias šio turto panaudojimas ir todėl kiekvienas atlygis už perkėlimą, t. y. bet kokia papildoma kapitalo grąža iš *WBK* kapitalo, būtų pakankamas, kad būtų galima pateisinti perkėlimo „rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančio finansuotojo principą“.

(97) Tokiais argumentais vadovautis negalima. Būtų teisingiau sakyti, kad *WBK* perkėlimas į *LBB* ir iš to *LBB* bankui atsiradusi galimybė kapitalą panaudoti komercinei veiklai remti buvo ekonomiškai tikslingiausia. Tačiau, kai tik viešieji pinigai ir kiti aktyvai panaudojami komercinei ir su konkurencija susijusiai veiklai, reikia taikyti rinkai įprastas taisykles. Tai reiškia, kad valstybė, vos tik nusprendusi (taip pat ir komerciškai) panaudoti tam tikrą turtą viešiesiems tikslams, turi reikalauti už tai atlygio, kuris atitinka įprastą rinkoje atlygį. .

(3) ***Savininkų struktūra***

(98) Šio patikrinimo kertinis klausimas yra, ar įprastomis rinkos ekonomikos sąlygomis veikiantis finansuotojas panašaus dydžio kaip viešojo sektoriaus administravimo įstaigos, esant tam tikroms sąlygoms, galėtų ryžtis aptariamai investicijai, kuriai Pirmosios instancijos teismas savo nutartyje dėl *WestLB* yra padaręs pastabą dėl ligšiolinės teisinės praktikos taikymo ([28]). Pagaliau, kaip teismas, nurodydamas kitas nutartis, paaiškino, kad „viešojo finansuotojo elgseną reikėtų palyginti su privataus investuotojo elgsena ir tuo atžvilgiu nustatyti, kaip nagrinėjamoje situacijoje elgtųsi privatus investuotojas, atsižvelgdamas į tuo laiku turimą informaciją ir į prognozuojamą plėtrą“ ([29]). Tuo yra paaiškinama, kad tikrinant tai priklausys nuo investicijos laiko ir nuo tuo laiku protingų, t. y. paremtų turima informacija, finansuotojo lūkesčių. Jie iš esmės remiasi tikėtina kapitalo grąža.

(99) Berlyno žemė buvo vienintelė *LBB* (ir *WBK*) turto savininkė. Net jeigu ši aplinkybė ir suteiktų galimybę atsisakyti pastovaus sutarto atlygio – šiuo atveju 0,25 % už *LBB* naudojamą nuo 1995 m. gruodžio tikslinio rezervo dalį – vis dėlto šiuo atveju nevertėtų remtis Berlyno žemės, kaip vienintelės savininkės, statusu, kad taip būtų pateisintas mažas tiesioginis atlygis.

(100) Kad galima būtų remtis *Žemės*, kaip vienintelės savininkės, statusu, turi būti atitinkamos prielaidos: pakankamai išsamus verslo planas, vertės ekspertizės aktas arba įvertinimas dėl tikėtinos kapitalo grąžos iš aptariamos investicijos. Tuo laiku jų parengta nebuvo. Todėl Komisija neturėjo jokių įrodymų, kad galėtų patikrinti Žemės paaiškinimus.

([26]) Žr. 3 išnašą.

([27]) Komisijos komunikatas valstybėms narėms: Europos bendrijos steigimo sutarties 92 ir 93 straipsnių ir Komisijos direktyvos 80/723/EEB 5 straipsnio taikymas gamybinio sektoriaus viešosioms įmonėms, OL C 307, 1993 11 13, p. 3, žr. 11 punktą. Būtent šiame Komunikate yra aiškiai kalbama apie gamybinį sektorių, tačiau principas, be abejo, lygiai taip pat galioja ir visoms kitoms ūkio šakoms. Kalbant apie finansų paslaugas, tai šitai yra įtvirtinta daugelyje Komisijos sprendimų, pvz., Crédit Lyonnais (OL L 221, 1998 8 8, p. 28) ir GAN (OL L 78, 1998 3 16, p. 1) atvejais.

([28]) Žr. 3 išnašą, 245 punktą.

([29]) Žr.3 išnašą, 246 punktą.

(101) Todėl Komisija mano, kad šiuo atveju tinkamą atlygį reikia nustatyti tiesioginio atlygio, atitinkančio rinkai įprastą atlygį, pagrindu.

(4) ***Atlygis ir atlygio elementai***

Kapitalo bazė atlygiui apskaičiuoti

(102) Kaip teigiama Sprendime 2000/392/EB ir yra patvirtinęs Pirmosios instancijos teismas, iš esmės būtina atlyginti visą perkelto turto vertę. Kadangi *BAKred* lėšas visa apimtimi pripažino pagrindiniu kapitalu, tai jos priklausė *LBB* bankui nuo 1993 m. sausio 1 d. ir, be pačiai rėmimo veiklai kasmet naudojamų sumų, atliko garantinę funkciją. Iš kasmet didėjančių sumų dar reikia atimti rėmimo veiklai garantuoti skirtą kapitalą, kurio *LBB* naudoti negalėjo.

(103) *WBK*/*IBB* tikslinis turtas ir *IBB* rėmimo veiklai reikalingas kapitalas nuo 1993 m. pradžios nuolat svyravo: tai mažėjo, tai didėjo. Dydžiai yra nurodyti 142 punkto lentelėje.

(104) Į *LBB* pagrindinį kapitalą perkeltas 187,5 mln. Vokietijos markių *WBK*/*IBB* pagrindinis kapitalas buvo likvidus kapitalas. 1994 m. 75,01 % *LBB* turto dalių buvo paduotos *BGB* bankui, 1998 m. likusios 24,99 % turto dalių vėl *BGB* bankui už 1,5 mlrd. Vokietijos markių. Pagal tai pagrindinį kapitalą nuo 1998 m. reikėjo priskaičiuoti *BGB* bankui.

(105) Tinkamam atlygiui apskaičiuoti yra trys pagrindai: pirma – 187,5 mln. Vokietijos markių dydžio likvidus kapitalas (1993 ir 1994 m. iki 1997 m.), kuris siekė 46,9 mln. Vokietijos markių (atitinkamai 24,99 % turto dalių); antra – tikslinis rezervas ir trečia – rėmimo veiklai reikalingos lėšos. Kadangi abiem pirmosioms priemonėms galima taikyti vienodą mažiausią kapitalo grąžą, tai iš pradžių jas galima nagrinėti kartu.

Tinkamas atlygis už pagrindinį kapitalą ir tikslinį rezervą

(106) Skirtingos ekonominės kokybės finansinėms investicijoms turi būti nustatoma ir skirtinga kapitalo grąža. Todėl tiriant, ar investicija priimtina rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančiam finansuotojui, reikia remtis nagrinėjamos kapitalo priemonės specifiniu ekonominiu pobūdžiu ir *LBB* bankui suteikto kapitalo verte.

Palyginimas su kitomis kapitalo priemonėmis

(107) Apskaičiuojant tinkamą atlygį, visai nesvarbu, su kokiomis kitomis nuosavo kapitalo priemonėmis galima palyginti *WBK* lėšas, nes atlygis už įvairias priemones rinkoje yra skirtingas. Tarpusavio susitarimu *BdB*, Žemė ir *LBB* lygina jį su įstatinio kapitalo investicija.

(108) Taip pat ir Komisija yra tos nuomonės, kad perkeltasis *WBK* turtas yra panašesnis į įstatinio kapitalo investiciją. Tai, viena vertus, galima, be jokios abejonės, laikyti pagrindiniu kapitalu, kita vertus, tas pat pasakytina ir apie tikslinį rezervą, kurį *BAKred* taip pat yra pripažinusi pagrindiniu kapitalu.

(109) Todėl reikia pabrėžti, kad palyginti gana plačiai išplėtotos specialios inovacinės nuosavo kapitalo priemonės, kurias jau keliose šalyse turi kredito įstaigos, Vokietijoje tada dar neegzistavo, kai 1993 m. buvo nutarta *WBK* perkelti į *LBB*. Kai kurios iš šių priemonių buvo sukurtos tik tada, kitos jau egzistavo, bet Vokietijoje buvo nepripažintos. Todėl tikslinio indėlio palyginimas su tokio pobūdžio inovacinėmis priemonėmis, kurios dažniausiai buvo sukurtos tik vėliau, ir taikomos iš dalies tik kitose šalyse, nėra įtikinamas.

(110) Komisija taip pat yra tos nuomonės, kad palyginimas su neskelbiamaisiais indėliais tinkamam atlygiui už pagrindiniu kapitalu pripažintą tikslinį rezervą nustatyti nėra tinkamas. Bet Komisijai yra svarbus tas aspektas, kad perkeltas turtas investuojamas ne neskelbiamosios akcijos forma, bet kaip tikslinis rezervas. Taip pat ir *BAKred* perkeltą turtą pripažino kaip rezervą, bet ne kaip neskelbiamąjį indėlį pagal Kreditų įstatymo (KWG) 10 straipsnį. Tai, kad Vokietijos bankų priežiūros institucija perkeltą turtą pripažino rezervu, liudija suteikto kapitalo panašumą veikiau į įstatinį kapitalą, o ne į neskelbiamuosius indėlius.

(111) Be to, išlieka ne mažesnė už įstatinio kapitalo riziką, rizika bent iš dalies prarasti perkeltą kapitalą nemokumo ar likvidavimo atveju, nes *WBK* turtas sudaro nemažą dalį *LBB* nuosavo kapitalo, o *LBB* suteiktą *WBK* turtą taip pat daugeliui metų aprūpino nemaža apimtimi pagal riziką įvertintais aktyvais.

Tikslinio rezervo likvidumo išlaidos (patiriami trūkumai)

(112) Vis dėlto „normali“ kapitalo investicija į banką sukuria tiek likvidumą, tiek nuosavų lėšų bazę, kuri bankų priežiūros teisiniu požiūriu reikalinga jo komercinės veiklos plėtrai. Kad visa apimtimi panaudotų kapitalą, t.y. kad savo 100 % pagal riziką įvertintus aktyvus išplėstų faktoriumi 12,5 (t. y. 100 dalijamas iš 8 % mokumo koeficiento), bankas turi 11,5 kartų papildomai finansuoti finansų rinkose. Paprastai sakant, skirtumas iš 12,5 kartų gautų ir 11,5 kartų mokėtų palūkanų už šį kapitalą, atėmus kitas banko išlaidas (pvz., administravimo sąnaudas), duoda pelną už nuosavą kapitalą ([30]).

([30]) Iš tikrųjų situacija yra kur kas sudėtingesnė, pvz., dėl nebalansinių straipsnių, skirtingo aktyvų rizikos įvertinimo ir straipsnių su nuline rizika. Esminis svarstymų pagrindas tuo tarpu lieka nenagrinėtas.

(113) Nepaisant 187,5 mln. dydžio Vokietijos markių pagrindinio kapitalo, *WBK* turto perkėlimas *LBB* bankui nesukūrė jokio likvidumo. *LBB* bankui teko papildomos kapitalo sumos dydžio finansavimo išlaidos, jeigu jis priima reikiamas lėšas finansų rinkose, kad panaudotų visas savo veiklos galimybes, kurios atsiveria jam per papildomą nuosavą kapitalą, t. y. kad išplėstų pagal riziką įvertintą turtą 12,5 karto kapitalo sumos (arba kad išlaikytų egzistuojantį turtą tokio dydžio) ([31]).

(114) Dėl šių papildomų išlaidų, kurios nesusidaro investuojant kapitalą likvidžia forma, tinkamam atlygiui apskaičiuoti reikia taikyti tam tikrą nuolaidą. Rinkos ekonomikos sąlygomis veikiantis finansuotojas negali tikėtis gauti tokio paties atlygio kaip už kapitalo injekciją grynaisiais pinigais.

(115) Tačiau Komisija yra tos nuomonės, kad reikia atsižvelgti ne į visą bendrą refinansavimo palūkanų normą. Refinansavimo išlaidos yra eksploatacinės sąnaudos ir sumažina apmokestinamas pajamas. Vadinasi, banko neto rezultatas abiem atvejais sumažėja už likvidumą sumokėtų palūkanų suma. Taigi bendros (visos) refinansavimo išlaidos turi būti atskaitomos. Dalis šių sąnaudų kaip tik yra kompensuojama nustatant mažesnį įmonių mokestį. Tik į neto sąnaudas reikia atsižvelgti kaip į papildomą *LBB* banko naštą dėl specifinių perkelto kapitalo savybių. Iš esmės Komisija pripažįsta, kad *LBB* bankui susidaro papildomos „likvidumo išlaidos“, kurių dydis yra lygus „refinansavimo išlaidos minus įmonės mokesčiai“.

(116) Tarpusavio susitarime – kaip ir Hamburgo tarpusavio susitarime dėl banko *Hamburgische Landsbank*, kuriame turtas buvo perkeliamas taip pat tuo pačiu laikotarpiu – šalys visoms refinansavimo išlaidoms pagrindu nustatė ilgalaikę nerizikingą 7,23 % normą. Be to, šalys susitarė priimti bendrą (suminę) 50 % mokesčių normą ([32]). Pagal tai gaunama 3,62 % dydžio neto refinansavimo norma ir kartu atitinkama likvidumo nuolaida. Tokia nuolaida taikoma tik tiksliniam rezervui.

Mažiausio tikėtino atlygio už tikslinį rezervą ir pagrindinį kapitalą apskaičiavimas

(117) Rinkos ekonomikos sąlygomis veikiantis investuotojas grindžia savo kapitalo grąžos lūkesčius, remdamasis istorinėmis vidutinėmis kapitalo grąžomis, kurios apskritai yra atramos taškas ir būsimam įmonės produktyvumui numatyti, taip pat ir investavimo laikotarpiu įmonės taikomo veiklos modelio, strategijos ir įmonės vadybos kokybės analize arba santykine konkrečios ūkio srities prognoze. Įmonė, kuriai reikalingas kapitalas, turi įtikinti investuotoją, kad ji gaus ilgalaikę kapitalo grąžą bent didesnę už vidutinę panašių įmonių lauktiną grąžą rinkoje Vadinasi, investuotojas neinvestuos į įmonę, kurioje tikėtina kapitalo grąža mažesnė negu kitų panašaus rizikos pobūdžio įmonių tikėtina vidutinė kapitalo grąža, ir investuos į tą įmonę, kuri žada didesnę kapitalo grąžą, esant tokiai pačiai rizikai.

(118) Yra įvairių metodų, leidžiančių nustatyti tinkamą mažiausią atlygį. Tai patys įvairiausi finansavimo apskaičiavimų variantai iki pat *Capital Asset Pricing Model* (*CAPM* metodo). Norint parodyti įvairius apskaičiavimus, tikslinga atskirti du komponentus, būtent nerizikingą kapitalo grąžą ir priklausomą nuo projekto specifinę rizikos premiją (įmoką): mažiausia tinkama rizikingos investicijos kapitalo grąža = nerizikinga bazinė norma + rizikingos investicijos rizikos premija. Todėl mažiausia tinkama rizikingos investicijos kapitalo grąža gali būti apibūdinama kaip nerizikingos kapitalo grąžos normos ir papildomos rizikos premijos už specifinės investicinės rizikos prisiėmimą suma.

(119) Pagal tai kiekvieno grąžos nustatymo pagrindas yra nerizikingos nuostolių atžvilgiu investicijos formos su spėjama nerizikinga kapitalo grąža egzistavimas. Paprastai nerizikingai bazinei normai nustatyti yra pasitelkiama tikėtina valstybės emitentų išleistų į apyvartą vertybinių popierių su tvirtai nustatytomis palūkanomis kapitalo grąža (kitaip tariant, tokiais vertybiniais popieriais besiremiantis indeksas), nes jie yra investicijų formos su panašia nedidele rizika. Tačiau skirtumų tarp įvairių metodų yra apskaičiuojant rizikos premijas:

— *Finansavimo apskaičiavimo metodas*: Investuotojo laukiama nuosavo kapitalo grąža, kapitalą naudojančio banko požiūriu, yra būsimosios finansavimo išlaidos. Norint jas nustatyti, pirmiausia apskaičiuojamos istorinės nuosavo kapitalo išlaidos, anksčiau tekusios bankams, kurias galima būtų palyginti su nagrinėjamu banku. Aritmetinis buvusių kapitalo išlaidų vidurkis prilyginamas ateityje laukiamoms nuosavo kapitalo išlaidoms, o kartu ir investuotojo laukiamai pretenzijai į kapitalo grąžą.

— *Finansavimo apskaičiavimo metodas Compound Annual Growth Rate*: Šio apskaičiavimo metodo pagrindą sudaro geometrinio vidurkio taikymas vietoj aritmetinio (*Compound Annual Growth*).

— *Capital Asset Pricing Model (CAPM) metodas*: CAPM yra žinomiausias ir dažniausiai taikomas šiuolaikinio finansų ūkio modelis, kuriuo remiantis gali būti apskaičiuojama investuotojo laukiama kapitalo grąža pagal šią formulę: laukiama kapitalo grąža = nerizikinga bazinė palūkanų norma + rinkos rizikos premija x beta. Beta faktoriumi kvantifikuojamas (nustatomas kiekybinis įvertinimas) vienos įmonės rizikos santykis su visų įmonių bendra rizika. Specifinės investicijos rizikos premija gaunama padauginus rinkos rizikos premiją iš beta faktoriaus.

([31]) Situacija lieka ta pati, jeigu atsižvelgiama į galimybę papildomas nuosavas lėšas pakelti iki bazinių nuosavų lėšų lygio (bazinėms nuosavoms lėšoms taikomas faktorius 25 vietoj 12,5).

([32]) Pagal dokumentus, kuriuos Vokietija pateikė, įmonių pelno mokestis 1992 m. buvo 46 %, prie jo prisidėjo dar 3,75 % solidarumo priemoka (iš viso 49,75 %). Bendra apmokestinimo norma 1993 m. sumažėjo iki 46 % ir nuo 1994 m. iki 2000 m. siekė 49,5 %. Nuo 2001 m. bendra apmokestinimo norma sudarė 30 %.

(120) CAPM metodas yra dominuojantis biržoje užsiregistravusių didelių įmonių investicijų grąžos apskaičiavimo metodas. Kadangi *LBB* bankas nėra biržoje užsiregistravusi įmonė, tiesiogiai išvesti jos beta faktorių neįmanoma. Todėl CAPM metodą taikyti galima tik įvertinus beta faktorių..

(121) Vokietija iš esmės kritiškai vertina CAPM metodo taikymą. Galiausiai šalys savo susitarime pagrindu paėmė CAPM metodą ir nustatė tinkamą atlygio normą už pagrindinio kapitalo ir tikslinio rezervo perkėlimą į *LBB* 10,19 % dydžio.

(122) Šalys savo apskaičiavimams taikė CAPM metodą ir naudojo 1992 m. gruodžio 31 d. nerizikingą bazinę 7,23 % palūkanų normą. Ši palūkanų norma buvo apskaičiuota taikant prielaidą, kad *WBK* turtas *LBB* bankui yra suteiktas disponuoti ilgam laikui. Todėl šalys atsisakė taikyti su nustatyta data siejamą, perkėlimo laikotarpiu rinkoje buvusią nerizikingą kapitalo grąžą per tvirtai nustatytą investicinį laikotarpį (pvz., 10 metų grąža iš valstybės paskolų), nes taip samprotaujant būtų visiškai nekreipiama dėmesio į reinvesticijos riziką, t.y. nerizikingos palūkanų normos dydžio pakartotinės investicijos riziką, pasibaigus investicijos laikotarpiui. Šalių nuomone, geriausiai į investicijos riziką atsižvelgta tada, kai pagrindu yra imamas indeksas *Total Return Index*. Todėl šalys rėmėsi Vokietijos biržos *Deutsche Börse AG* nustatytu indeksu *REX10 Performance Index*, kuris atspindi Vokietijos Federacinės Respublikos dešimties metų trukmės paskolų investicijos procesus Šiuo atveju taikoma indeksų serija apima atitinkamą metų pabaigos būklę pagal indeksą *REX10 Performance Index* nuo 1970 m. Po to šalys apskaičiavo metinę kapitalo grąžą, kuri atspindi 1970–1992 m. laikotarpio tendenciją pagal taikomą indeksą *REX10 Performance Index*, ir taip nustatė anksčiau minėtą 7,23 % dydžio nerizikingą bazinę palūkanų normą (1992 m. gruodžio 31 d.).

(123) Atsižvelgiant į tai, kad investicija į *LBB* turėtų būti ilgalaikė, toks būdas nerizikingai bazinei palūkanų normai nustatyti šiuo konkrečiu atveju pasirodo yra tinkamas. Šis apskaičiavimui taikomas indeksas *REX10 Performance Index* taip pat yra laikomas visuotinai pripažintu duomenų šaltiniu. Todėl pagal tai apskaičiuotos nerizikingos bazinės palūkanų normos yra tinkamos.

(124) Beta faktorius 0,74 buvo vertinamas, remiantis turima audito ir konsultavimo įmonės KPMG atlikta ekspertize, kuri apėmė visoje Vokietijoje biržoje užregistruotų kredito įstaigų vadinamuosius *adjusted* beta faktorius. Remiantis šia ekspertize ir atsižvelgiant į *LBB* veiklos orientaciją, šis beta faktorius yra laikomas tinkamas.

(125) Komisijos požiūriu, 4,0 % rinkos rizikos premija yra priimtina. Jau ne kartą ir Sprendime 2000/392/EB buvo nagrinėjama vadinamoji ilgalaikė rinkos rizikos premija, tai yra skirtumas tarp ilgalaikės vidutinės kapitalo grąžos už įprastinį akcijų portfelį ir kapitalo grąžos už valstybės paskolas. Atitinkamose metodikų ekspertizėse priklausomai nuo metodikos, laikotarpio ir duomenų bazės buvo nustatytos vidutinis premijų dydis maždaug nuo 3 iki 5 %. Per vieną ekspertizę, kuri buvo parengta *BdB* asociacijai, alternatyviai buvo apskaičiuotas 3,16 % ir 5 %, o per kitą, kuri buvo parengta *WestLB* bankui taikant tokią pačią metodiką, buvo apskaičiuota alternatyviai 4,5 % ir 5 %, o *Lehman Brothers*, kurie taip pat dirbo *WestLB* bankui, apskaičiavo 4 % normą. Turėdama tokius duomenis, Komisija šį kartą neturi jokios dingsties nesilaikyti šiuo atveju pagal susitarimą naudojamos rinkos rizikos premijos. Komisijos nuomone, remiantis CAPM metodu, nėra abejonių, kad šalių apskaičiuotą mažiausią atlygį galima laikyti tinkamu.

(126) Todėl Komisija, atsižvelgdama į esamas aplinkybes, nustato 10,19 % minimalų metinį atlygį esant tinkamą (atskaičius įmonės mokesčius ir iki investuotojų mokesčių atskaitymo).

Kapitalo grąžos maržos praradimas, kai turtas 100 % priklauso vienam savininkui

(127) Reikėtų patikrinti, ar yra pagrindo pritaikyti mažiausią atlygį. Atsižvelgiant į procedūras kituose žemių bankuose, tokią maržą dėl transakcijos ypatumų galėtų pateisinti šie trys aspektai: pirma, neįvykusi naujų akcijų bei su tuo susijusių balso teisių emisija, antra, neeilinė perkeliamo turto apimtis ir, trečia, investicijos nepakeičiamumas.

(128) Kaip ir kitose procedūrose, Komisija laiko maržas dėl abiejų paskesniųjų aspektų nepateisinamomis. Atsižvelgiant į tai, kad neišleidžiamos naudos akcijos ir nėra balsavimo teisių, taip pat nėra galima ir marža, nes Berlyno žemė jau 100 % balsų valdė turtą.

Atlygio, susitarus dėl bendro (suminio) atlygio, nemažinimas

(129) Turint akcijų, atlygis tiesiogiai priklauso nuo įmonės rezultatų (pelno) ir iš esmės išreiškiamas dividendais bei suteikta galimybe dalyvauti didinant įmonės vertę (pvz., kylant akcijų kursui). *Žemė* gauna bendrą (suminį) atlygį, kuriame turėtų atsispindėti abu šie atlygio už „įprastą“ kapitalo investiciją aspektai. Galima būtų teigti, kad bendras nustatytas pastovus atlygis, kurį *Žemė* gauna vietoj tiesiogiai su *LBB* banko pelnu susijusio atlygio, turi pranašumą, kuris pateisina kintamojo atlygio normos sumažinimą. Ar toks tvirtai nustatytas bendras atlygis iš tikrųjų yra palankesnis už kintantį, susijusį su pelnu, priklauso nuo būsimų įmonės rezultatų. Jeigu jie pablogėja, tai bendra (suminė) norma finansuotojui yra naudinga, bet jei jie pagerėja, tada ji yra nuostolinga. Vis dėlto faktinė raida vėliau neturėtų lemti sprendimo dėl investicijos. Atsižvelgdama į visas aplinkybes, Komisija teigia, kad dėl šios priežasties atskirojo atlygio normos mažinti nereikia.

Bendras (visas) atlygis už pagrindinį kapitalą ir tikslinį rezervą

(130) Remdamasi visais šiais samprotavimais, Komisija padarė išvadą, kad tinkamas rinkai įprastas atlygis už kapitalą ir tikslinį rezervą sudarytų 10,19 % (atskaičius verslo mokesčius). Esant nelikvidžiam tiksliniam rezervui, reikėtų atskaityti 3,62 % dėl neto finansavimo sąnaudų.

Tinkamas atlygis už rėmimo veiklai reikalingas sumas

(131) Taip pat ir rėmimo veiklai reikalingos sumos *LBB* bankui turi materialią vertę, o jos ekonominę funkciją galima būtų palyginti su laidavimu arba garantija. Norėdamas išvengti tokio pobūdžio rizikos, rinkos ekonomikos sąlygomis veikiantis finansuotojas būtų pareikalavęs tinkamo atlygio. Tarpusavio susitarime tarp *BdB*, *Žemės* ir banko *LBB* šis klausimas nenagrinėjamas.

(132) Vokietija *WestLB* ([33]) laikė 0,3 % pradinę atlygio normą per metus iki mokesčių atskaitymo tinkama. Atsižvelgdama į esminius bankų *WestLB* ir *LBB* panašumus ir į tai, kad kitų atspirties taškų nėra, Komisija mano, kad ši norma atitinka tą atlygį, kurį *LBB* turėtų mokėti praėjusio šimtmečio paskutiniame dešimtmetyje taip pat ir už avalinio laidavimo (*Avalbürgschaft*) perėmimą savo naudai rinkoje.

(133) Tačiau pagrindas Sprendime 2000/392/EB pradinei atlygio normai padidinti nėra tinkamas. Sprendime 2000/392/EB minėtoji 0,3 % dydžio metinė norma (iki apmokestinimo) dar buvo padidinta 0,3 % metine marža, nes, viena vertus, avaliniai laidavimai paprastai susiję su tam tikromis transakcijomis ir yra terminuoti (to nebuvo *WestLB* banke), o, kita vertus, *WestLB* bankui suteikta didesnė negu 3,4 mlrd. Vokietijos markių suma yra didesnė už tą sumą, kuria paprastai padengiami tokio pobūdžio banko laidavimai (garantijos).

(134) 0,3 % atlygio padidinimas dėl ypatingai didelės „laidavimo apimties“ sumai maždaug nuo 170 iki 350 mln. Vokietijos markių per metus atrodo nepagrįstas. Šios normos padidinimas dėl tos aplinkybės, kad *WBK* turtu *LBB* iš principo gali disponuoti neribotai, yra abejotinas dėl tų pačių priežasčių, dėl kurių nebuvo nustatyta marža atlygiui už kapitalą, kuris suteiktas konkurencinei veiklai naudoti, nes Žemė turėjo galimybę faktiškai iš *LBB* vėl atimti turtą, tai ir padarė 2004 m. rugpjūčio mėn. pabaigoje.

(135) Garantinė premija *LBB* bankui yra įmonės išlaidos ir todėl sumažina apmokestinamą pelną. Atlygis už perkeltą *WBK* turtą yra mokamas iš pelno, atskaičius mokesčius. Todėl šį 0,3 % atlygį reikia iš esmės pritaikyti pagal mokesčių normą. Lygiai taip, kaip ir refinansavimo išlaidose, Komisija – šiuo atveju *LBB* naudai atspirties tašku laiko vienodą bendrą 50 % mokesčių normą. Todėl Komisija nustato 0,15 % dydžio metinę normą (atskaičius mokesčius).

([33]) Žr. 2 išnašą, 221 punktą.

(5) ***Pagalbos elementas***

(136) Remdamasi pirmiau pateiktais apskaičiavimais, Komisija laiko 10,19 % dydžio metinį atlygį, atskaičius mokesčius, už pagrindinį kapitalą ir 6,57 % dydžio metinį atlygį už tą tikslinio rezervo dalį, kurią *LBB* galėjo panaudoti savo komercinei veiklai paremti, bei 0,15 %, atskaičius mokesčius, už rėmimo veiklai reikalingas sumas, bet balanse parodytas kaip nuosavas kapitalas, kaip atitinkančius rinkos sąlygas.

(137) Iš pateiktų apskaičiavimo pagrindų ir atlygių už įvairių rūšių perkelto turto dalis gaunamos 142 punkto lentelėje nurodytos sumos, kurias būtų reikėję mokėti kaip atlygį už atskirus elementus ir metus.

(138) Tačiau reikia įtraukti ir tas sumas, kurios investicijos metu jau buvo galutinai sutartos kaip atlygio elementai. Komisijos nuomone, tai būtų tik galutinai sutartas besikeičiančio dydžio atlygis (žr. 142 punkto lentelę) už panaudojamą tikslinį rezervą. Kitos sudedamosios dalys, kaip Vokietijos pateikti realizuoti vertės prieaugiai ir išmokos – 238 mln. Vokietijos markių 1993 metais – negali būti priskaičiuojami.

(139) Vokietija pareiškė, kad per 1994–1998 metų laikotarpį per abu pardavimo procesus realizuoti vertės prieaugiai ir išmokos – 238 mln. Vokietijos markių – iš mokėtino atlygio turėtų būti atskaitomi. Tai neturėtų priklausyti nuo po kapitalo investavimo atliktų mokėjimų ir realizuotos vertės prieaugio pagal rinkos ekonomikos sąlygomis veikiančio finansuotojo, kuris remdamasis investavimo laiku turima informacija, arba gali tikėtis tinkamos kapitalo grąžos, arba susitaria dėl tiesioginio atlygio, principą. Vadinasi, negalima nepaisyti iš anksto apskaičiuojamų pelno išmokų arba vertės prieaugio. Taip pat ir klausimas, ar vertės prieaugis per pardavimą duoda pajamų ar ne, nėra svarbiausias. Pagaliau nėra aišku, kodėl 238 mln. Vokietijos markių išmoka turėjo būti mokama atsižvelgiant į perkeltą tikslinį rezervą; be to, dar reikėtų atsižvelgti į proporcingą pagal turimas turto dalis mokėjimą, ir būtent tokiu santykiu, koks buvo tarp tikslinio rezervo ir *LBB* kito nuosavo kapitalo.

(140) Be to, Vokietija tvirtino, kad turto perkėlimo priežastis buvo potencialios sinergijos, bet ne *LBB* nuosavo kapitalo padidinimas. Kadangi dėl šių sinergijų *LBB* bankui nei sumažėja perkelto kapitalo tinkamumas jį panaudoti, nei padidėja perkėlimo nulemtos išlaidos, todėl sinergijos jokiu būdu negalėtų turėti jokios įtakos atlygio, kurio galėtų pareikalauti iš banko už suteiktą nuosavą kapitalą pagal rinkos ekonomikos principus veikiantis finansuotojas, dydžiui. Taip pat ir realios sinergijų lemtos naudos atveju kiekvienas konkurencijos spaudžiamas konkurentas būtų

buvęs priverstas „sumokėti“ Žemei už finansinę priemonę prie tinkamo atlygio už suteiktą nuosavą kapitalą papildomai dar ir tokios naudos formos „atlygį“. Taigi Komisija mano, kad tokie sinergijos efektai nėra *LBB* banko mokamas atlygis už *WBK* perkėlimą.

(141) Skirtumas tarp sutarto maždaug 0,25 % dydžio metinio atlygio ir 6,57 % tinkamo metinio atlygio (už tą *IBB* tikslinio rezervo dalį, kuri gali būti naudojama konkurencinei veiklai) bei 10,19 % dydžio metinio atlygio už *WBK* pagrindinį kapitalą ir 0,15 % dydžio metinio atlygio (už tą turto dalį, kuri prilygsta banko garantijai) yra pagalba Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio1 dalies teisiniu požiūriu.

(142) Pagalbos sudedamosios dalys:

	Dydžiai (mln. DEM metų pabaigoje)	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004 (1)	Suma EUR	Suma EUR
1.	IBB tikslinis rezervas	1 715,2	2 005,8	2 105,8	2 206,0	2 306,0	2 356,0	2 406,0	2 456,5	2 600,0	2 623,8	2 625,4	2 625,4		
	Rėmimo veiklai naudojama dalis	168,7	180,1	273,2	323,8	346,4	233,6	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]		
	Tikslinio rezervo likutis	1 546,5	1 825,7	1 832,6	1 882,2	1 959,6	2 122,4	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]		
	Palūkanų norma	6,57 %	6,57 %	6,57 %	6,57 %	6,57 %	6,57 %	6,57 %	6,57 %	6,57 %	6,57 %	6,57 %	6,57 %		
	Mokėtinas atlygis	101,6	119,9	120,4	123,7	128,7	139,4	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
2.	WBK pagrindinis kapitalas	187,5	46,9	46,9	46,9	46,9									
	Palūkanų norma	10,19 %	10,19 %	10,19 %	10,19 %	10,19 %									
	Mokėtinas atlygis	19,1	4,8	4,8	4,8	4,8								38,2	19,5
	Avaliniai komisiniai	0,15 %	0,15 %	0,15 %	0,15 %	0,15 %	0,15 %	0,15 %	0,15 %	0,15 %	0,15 %	0,15 %	0,15 %		
	Mokėtinas atlygis	0,253	0,270	0,410	0,486	0,520	0,350	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
3.	Jau sumokėtas atlygis	0,0	0,0	0,0	1,2	3,4	3,6	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]
4.	Mokėtinas atlygis	121,0	125,0	125,6	127,7	130,6	136,2	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	[…]	1 584,5	810,14

(1) 2004 1 1 – 8 31. 1,1 mlrd. eurų IBB tikslinio rezervo buvo pervesta į Žemės neskelbiamuosius indėliu LBB banke už tinkamą rinkos sąlygomis atlygį.
Nuo 1999 1 1 Vokietijos markė perkaičiuojama į eurą 1,95583 kursu. Duomenis, pateiktus Vokietijos markėmis, reikia perskaičiuoti į eurus.

(143) Atskyrus *IBB* nuo *LBB* 2004 m. rugsėjo 1 d. tikslinis rezervas buvo pervestas Berlyno žemei atgal, ir maždaug 1,1 mlrd. eurų šio tikslinio rezervo buvo perkelti į du neskelbiamuosius Žemės indėlius *LBB* banke. Su šiuo atskyrimu čia nagrinėjamas palaikymas 2004 m. rugsėjo 1 d. buvo baigtas.

2.c. KONKURENCIJOS IŠKREIPIMAS IR ŽALA VALSTYBIŲ NARIŲ TARPUSAVIO PREKYBAI

(144) Liberalizuojant finansų paslaugas ir finansų rinkų integraciją, bankininkystės verslas Bendrijoje tampa vis jautresnis konkurencijos iškreipimui. Tokia raida šiuo metu stiprėja ir dėl Ekonominės ir valiutų sąjungos, kuri šalina išlikusias konkurencijos kliūtis finansų paslaugų rinkose.

(145) Palaikymą gavęs bankas *Landesbank Berlin* bankininkystės versle dirbo tiek regioniniu, tiek tarptautiniu mastu. *LBB* buvo universalus komercinis, centrinis taupomųjų kasų bankas ir valstybės bei komunalinis bankas. Nepaisant jo pavadinimo, tradicijų bei įstatyme numatytų uždavinių, *LBB* anaiptol nebuvo tik vietinis arba regioninis bankas.

(146) Yra aišku, kad *LBB* teikia paslaugas, konkuruodamas su kitais Europos bankais už Vokietijos ribų ir – kadangi Vokietijoje dirba kitų šalių bankai – pačioje Vokietijoje.

(147) Be to, reikia nurodyti ir tai, kad egzistuoja labai glaudus ryšys tarp kredito įstaigos nuosavo kapitalo ir jo bankinės veiklos. Tik turėdamas pakankamai pripažinto nuosavo kapitalo, bankas gali dirbti ir plėtoti savo komercinę veiklą. Kadangi *LBB* bankas per valstybės teikiamą priemonę tokiu nuosavu kapitalu buvo aprūpintas mokumo tikslais, vadinasi, banko veiklos galimybės buvo veikiamos tiesiogiai.

(148) Todėl nustatyta, kad pagalba *LBB* bankui iškreipia konkurenciją ir daro žalą valstybių narių tarpusavio prekybai.

3. *PRIEMONĖS SUDERINAMUMAS SU EUROPOS BENDRIJOS STEIGIMO SUTARTIMI*

(149) Remiantis visais šiais samprotavimais, galima konstatuoti, kad visi kriterijai atitinka Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 1 dalį, ir todėl *WBK* turto perkėlimas pagal minėtąjį straipsnį laikytinas valstybės pagalba. Ateityje būtina ištirti, ar pagalba gali būti traktuojama kaip suderinama su bendrąja rinka. Tačiau reikia pastebėti, kad Vokietija, perkeldama turtą, pagalbos elementui pagrįsti nesinaudojo jokiomis išimtinėmis nuostatomis.

(150) Netaikytina jokia iš Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 2 dalies išimtinių nuostatų. Pagalba nėra socialinio pobūdžio ir individualiems vartotojams neteikiama. Ji taip pat nėra skiriama gaivalinių nelaimių ar kitų ypatingų įvykių padarytai žalai atitaisyti bei dėl Vokietijos padalijimo atsiradusiam ekonominiam atsilikimui kompensuoti.

(151) Kadangi pagalba nėra regioninės tikslinės paskirties, tai ji nėra skirta nei regionų, kuriuose yra neįprastai žemas gyvenimo lygis arba didelis nedarbas, ekonominei plėtrai skatinti, nei tam tikrų ekonomikos sričių plėtrai skatinti – čia netaikomi Europos bendrijos steigimo sutarties nei 87 straipsnio 3 dalies a punkto, nei 87 straipsnio 3 dalies c punkto regioniniai aspektai. Ta pagalba taip pat nėra remiamas joks svarbus su bendrais Europos interesais susijęs projektas. Pagalbos tikslas taip pat nėra ir kultūros rėmimas arba kultūros paveldo išsaugojimas.

(152) Kadangi, įgyvendinant priemonę, nebuvo abejojama dėl tolesnio *LBB* ekonominio gyvavimo, tai nekilo ir klausimo, ar vienintelės Vokietijoje tokios didelės kredito įstaigos, būtent *LBB*, bankrotas būtų galėjęs sukelti visuotinę bankų sektoriaus krizę, kas pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 3 dalies b punktą galėtų pateisinti pagalbą, skirtą pavojingam Vokietijos ekonominio gyvenimo trukdžiui pašalinti.

(153) Pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 3 dalies c punktą pagalba gali būti laikoma suderinama su bendrąja rinka, jei ji remia tam tikrų ekonomikos sričių plėtrą. Tai iš esmės galėtų tikti ir pagalbai, skirtai bankų sektoriaus restruktūrizavimui. Tačiau šiuo atveju nebuvo prielaidų panaudoti šį išimtinį potvarkį. *LBB* nėra apibūdinamas kaip sunkumų ištikta įmonė, kurios pelningumui atkurti reikėtų valstybės pagalbos.

(154) Europos bendrijos steigimo sutarties 86 straipsnio 2 dalis, pagal kurią, esant tam tikroms aplinkybėms, leidžiama daryti sutarties nuostatų išimtis dėl valstybės pagalbos, iš esmės yra taikoma ir finansinių paslaugų sektoriui. Komisija patvirtino tai savo pranešime apie „naudingas bendrai ekonomikai paslaugas bankų sektoriuje“ ([34]).

(155) Vokietija pareiškė, kad galimasis *LBB* palaikymas, perkeliant į jį *WBK* turtą, tai yra tik kompensacija už išlaidas, kurios susidaro *LBB* teikiant paslaugas bendram visuomenės labui. Komisijos požiūriu, yra aišku, jog turto perkėlimo tikslas buvo sudaryti *LBB* bankui sąlygas, kad jis atitiktų naujus kapitalui keliamus reikalavimus, bet ne kompensacija už patirtas išlaidas teikiant paslaugas bendram visuomenės labui.

(156) Kadangi nė viena iš Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 1 dalies išimčių nesusijusi su esminiu valstybės pagalbos draudimu, ši pagalba negali būti laikoma suderinama su sutartimi.

([34]) Šis pranešimas buvo pateiktas Ekonomikos ir finansų tarybai (*Rat Wirtschaft und Finanzen*) 1998 m. lapkričio 23 d., tiesa, viešai nepaskelbtas. Jį galima gauti Europos Komisijos Konkurencijos generaliniame direktorate (IV), taip pat rasti Komisijos tinklalapyje.

4. *NEEGZISTUOJANTI PAGALBA*

(157) *WBK* turto perkėlimas taip pat negali būti traktuojamas kaip teikiama pagalba, saugoma valstybės garantijos formų – atsakomybės už įstaigos funkcionavimą („įstaigos našta“ – vok. *Anstaltslast*) ir garanto civilinės atsakomybės už visas prievoles („garanto civilinė atsakomybė“ – vok. *Gewährträgerhaftung*).

(158) Viena vertus, valstybės garantijos formos – atsakomybės už įstaigos funkcionavimą („garanto civilinės atsakomybės“ – vok. *Gewährträgerhaftung*) faktas, kaip garantija kreditoriui tuo atveju, jeigu bankui ištikus bankrotui nebepakaktų turto savo reikmėms patenkinti, nuo pat pradžių nebuvo įvykdytas. Kapitalo investicija nėra orientuota nei *LBB* kreditorių reikmėms tenkinti, nei *LBB* turtas buvo sunaudotas.

(159) Kita vertus, nėra ir valstybės garantijos formos – atsakomybės už įstaigos funkcionavimą („įstaigos našta“ – vok. *Anstaltslast*). „Įstaigos našta“ (*Anstaltslast*) įpareigoja garantą (Šlėzvigo-Holšteino žemę) aprūpinti *LBB* banką lėšomis, reikalingomis Žemės bankui tinkamai funkcionuoti, jeigu jis apsisprendžia tęsti veiklą toliau. Tačiau kapitalo investicijos momentu *LBB* jokiu būdu nebuvo tokios būklės, kad dėl nuosavų lėšų trūkumo tinkamai funkcionuoti daugiau nebūtų įmanoma. Taigi kapitalo injekcija nebuvo reikalinga tinkamam *LBB* funkcionavimui palaikyti. Todėl remdamasis Žemės sąmoningais ekonominiais sumetimais, *LBB*, kaip bendrasavininkis, galėjo ir ateityje ginti konkurencines rinkos galimybes. Tokiam įprastam ekonominiam Žemės, kaip bendrasavininkio, sprendimui nėra taikytina garantijos formos – atsakomybės už įstaigos funkcionavimą („įstaigos našta“ – vok. *Anstaltslast*) „atsarginė taisyklė“ („*Notvorschrift*“). Todėl, trūkstant kitos taikytinos pagalbos reguliavimo taisyklės pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 1 dalį ir 88 straipsnio 1 dalį, kapitalo investiciją reikia klasifikuoti pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 1 dalį ir 88 straipsnio 3 dalį kaip naują pagalbą ir atitinkamai ištirti.

5. *IŠVADA*

(160) 1993 m. sausio 1 d. perkeliant *WBK*/*IBB* turtą suteikta pagalba negali būti laikoma suderinama su bendrąja rinka nei pagal Europos bendrijos steigimo sutarties 87 straipsnio 2 ar 3 dalį, nei pagal kurią nors kitą Sutarties nuostatą. Vadinasi, pagalba, paskelbta nesuderinama su bendrąja rinka, turi būti atšaukta, o iš Vokietijos Vyriausybės turi būti pareikalauta grąžinti neteisėtos priemonės pagalbos elementą. -

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

810,14 mln. eurų dydžio valstybės pagalba, kurią Vokietija suteikė bankui *Landesbank Berlin – Girozentrale* per laikotarpį nuo 1993 m. sausio 1 d. iki 2004 m. rugpjūčio 31 d., yra nesuderinama su bendrąja rinka.

2 straipsnis

Vokietija imasi visų būtinų priemonių, kad atgautų iš gavėjo 1 straipsnyje minėtą neteisėtai suteiktą pagalbą.

3 straipsnis

Reikalavimas grąžinti vykdomas nedelsiant ir pagal nacionalinę procedūrą, jeigu taip bus galima įvykdyti šį sprendimą nedelsiant ir veiksmingai.

Į grąžintiną sumą įeina palūkanos, kurios skaičiuojamos nuo to momento, kai gavėjui buvo suteikta neteisėta pagalba, iki jos faktinio grąžinimo.

Palūkanos apskaičiuojamos pagal Komisijos reglamento (EB) Nr. 794/2004 V skyriaus nuostatas ([35]).

4 straipsnis

Vokietija, pasinaudodama priede pateikta anketa, praneša Komisijai apie priemones, kurių ji ėmėsi, kad įvykdytų šį sprendimą per du mėnesius nuo jo paskelbimo.

5 straipsnis

Šis sprendimas yra skirtas Vokietijos Federacinei Respublikai.

Briuselis, 2004 m. spalio 20 d.

Komisijos vardu

Mario MONTI

Komisijos narys

([35]) OL L 140, 2004 4 30, p. 1.

PRIEDAS

INFORMACIJA APIE KOMISIJOS SPRENDIMO VYKDYMĄ

1. **Reikalaujamos grąžinti sumos apskaičiavimas**

1.1. Nurodykite šias detales apie gavėjui suteiktos neteisėtos pagalbos sumos dydį:

Mokėjimo data (°)	Pagalbos sumos dydis (*)	Valiuta	Gavėjo identiškumas

(°) Data, kai gavėjui buvo suteikta pagalba arba padarytos atskiros pagalbos įmokos (jeigu priemonė susideda iš keleto įmokų ir atlygių, surašykite kiekvieną atskiromis eilutėmis)
(*) Gavėjui suteiktos pagalbos dydis (bruto pagalbos ekvivalentais)

Pastabos:

1.2. Išsamiai paaiškinkite, kaip skaičiuojamos grąžintinos pagalbos palūkanos

2. **Jau panaudotos arba suplanuotos priemonės pagalbai sugrąžinti**

2.1. Atskirai aprašykite, kokių priemonių jau buvo imtasi ir kokios priemonės yra suplanuotos, kad tiesiogiai ir efektyviai būtų įvykdytas reikalavimas grąžinti pagalbą. Taip pat paaiškinkite, kokių yra nacionalinėje teisėje alternatyvių priemonių, padedančių įvykdyti reikalavimą grąžinti. Praneškite, jeigu yra, apie panaudotų arba suplanuotų priemonių juridinį pagrindą.

2.2. Iki kurios dienos bus įvykdytas reikalavimas grąžinti pagalbą?

3. **Jau įvykdytas reikalavimas grąžinti**

3.1. Nurodykite šias detales apie pagalbą, kuri jau buvo išreikalauta grąžinti iš gavėjo:

Data (°)	Grąžinta suma	Valiuta	Gavėjo identiškumas

(°) Pagalbos grąžinimo data

3.2. Patvirtinkite grąžintas pagalbos sumas, nurodytas 3.1 punkte pateiktoje lentelėje.